

Конгрес
Українських
Націоналістів

Змагатимеш до поширення сили, слави, багатства і величі Української Держави

НАЦІЯ І ДЕРЖАВА

e-mail: nacija@ukr.net www.cun.org.ua 11–18 липня 2013 року № 28–29 (503–504)

 ДО 70-РІЧЧЯ ВОЛИНСЬКОЇ ТРАГЕДІЇ

ПАМ'ЯТЬ ПРО МЕРТВИХ – МУДРІСТЬ ЖИВИХ

Одинадцяте липня 1943 року вважається початком Волинської трагедії. Дата ця умовна, виникла вона з ініціативи польської сторони, виокремлена з контексту складної історії українсько-польських взаємин XX століття. Однак саме цього дня, з 11-го на 12 липня, на території Горохівського та Володимир-Волинського районів Волинської області було знищено, за даними українських істориків, 12 польських сіл (поляки називають цифру, в декілька разів більшу). Чи то був акт відплати УПА за знищення українських сіл, чи кривава провокація сформованих НКВС підставних боївок, які "косили" під УПА, не відомо. Але трагедія сталася, і українці співчували полякам.

Пам'ятник українцям у Павлокомі

Українських втрат поляки не рахують, мовляв, на війні, як на війні. Та й кому хочеться захищати народ, який, не маючи держави, боронив себе, як міг, а здобувши її, реальної влади не має, далі перебуває під пресингом не лише сусідів, а й найнятих деким із них запроданців, які планомірно працюють на знищення української нації, живучи на її ж землі. І все-таки, українські втрати апріорі були більшими, бо ж в роки Другої світової війни не лише проти Армії Крайової та Батальйонів хлопських довелося воювати українцям.

Тим часом конкретна Волинська трагедія – це обопільні вбивства українського та польського населення, в результаті чого загинули десятки тисяч українців і поляків. Причетні до масових убивств бойовики АК і Батальйонів хлопських, шуцманшафту – польських підрозділів нацистської поліції – в сучасній Польщі вважаються героями, а скоєні ними вбивства українських селян деякі польські дослідники трактують як "попереджувальні акції відплати". Усю вину за Волинську трагедію офіційна Варшава покладає на ОУН(б) та Українську Повстанську Армію, як таких, що "скоїли етнічні чистки з ознаками геноциду". Останнє звинувачення зафіксовано в заяві сенату РП, яку 20 червня більшістю голосів (із 100 сенаторів 55 – "за") ухвалила верхня палата польського парламенту з приводу 70-их роковин Волинської трагедії.

Позиція польської сторони безапеляційна: Українська держава має вибачитися за скоєні злочини і покаятися. Про спільну скорботу і вшанування пам'яті українських і польських жертв кривавого конфлікту у сеймі слухати не хочуть.

Закінчення на 4-й стор.

 ЗА ПРАВА ЛЮДИНИ

ВРАДІЇВКА, ЯК ДЗЕРКАЛО УКРАЇНСЬКИХ РЕАЛІЙ

Два тижні тому село Врадіївка, найвіддаленіший райцентр області – за 180 кілометрів від Миколаєва, опинилося в епіцентрі уваги українців, а хтось, може, й скаже: в центрі Всесвіту, адже сюжети про перебіг подій начебто місцевого масштабу появилися на телеканалах багатьох країн світу.

Людей приголомшив звірячий оскал виродків у погонах, які поглумилися над гідністю молодої жінки, ґвалтували і катували її, тоді залишили напризволяще, та скоро спохватилися: їхня жертва – живий свідок і повернулися, щоб "виправити" свою ж "необачність". На щастя, Ірина Крашкова вже отямилася і, помітивши упирів, сховалася. Якби жінку знайшли, найвірогідніше, її спіткала б доля двох інших жертв, яких кілька років тому після катувань і наруги вбили начебто невідомі бандити, та у Врадіївці переконані, що насправді – це справа рук міліціонерів. Ірина знайшла в собі сили дійти до людей… Дуже скоро про її трагедію дізналося все село. Вакханалія місцевої міліції, кругова порука, скріплена кумівством і родинними зв'язками, зруйновані долі та смерть тих, кого правоохоронці "призначали" винними у своїх же злочинах, перетворили життя врадіївчан на справжнє пекло, вийти з якого живим був шанс далеко не в усіх. Але цього разу ненависть до мучителів здолала страх. Ірина назвала прізвища своїх катів: капітан міліції Євген Дрижак, лейтенант Дмитро Поліщук і таксист Сергій Рябіненко.

Понівечена жінка, опинившись у лікарні, розповідала про напад банди і водночас просила: "Не телефонуйте в міліцію, вони мене доб'ють." Застереження постраждалої були небезпідставні. Для проводиря банди капітана Дрижака у райвідділі міліції вмить склепали "алібі", мовляв, саме в той час був офіцер на службі, тож Ірину не викрадав, не заштовхував силоміць в автомобіль, не ґвалтував і по-звірячому не бив. Одне слово, звели наклеп на капітана, до того ж – похресника начальника міліції Миколаївської області.

Закінчення на 2-й стор.

ВІТАЄМО!

З нагоди 20-річчя єпископської хіротонії архієпископа Харківського і Полтавського Ігоря (Ісіченка)

Ваше Високопреосвященство!
Дорогий Владико!

Минуло 20 років, як Господь покликав Вас до виконання дуже важливої місії: вести православну спільноту Харківсько-Полтавської єпархії шляхом Ісуса Христа до Спасіння.

Дев'яності роки були дуже непростими для Вас, Владико. Ви, як один з духовних лідерів УАПЦ, опинилися під шаленим тиском влади, у потоці розколів, зрад і наклепів, підживлених, ворожих, великими грошима, адмінресурсом з Банкової та Кремля. Вистояти і зберегти Українську Церкву від профанування, дискредитації в очах громадськості, попри всі намагання ворогів нашої нації і держави її знищити – цю місію мужньо і беззастережно здійснювала весь цей час Харківсько-Полтавська єпархія під Вашим проводом. Значною мірою це вдавалося завдяки Вашим, Владико, діям, які не розходяться зі словами. І це та, як показує досвід, християнська чеснота, без якої занепадають і обертаються на протилежність найблагородніші наміри. Відсутність цієї чесноти призводить до морального падіння і катастрофи.

Всупереч обставинам Ви спромоглися відстояти і розвинути у служінні Богові автентичну православну традицію Київської церкви, яка є духовним джерелом української ідентичності. І немає іншого виходу, ніж стати на той шлях, який Ви прокладаєте для нашої Нації своїм служінням Богові, життям, книгами, посланнями, педагогічною діяльністю… Ви закликаєте у посланнях критично оцінювати себе на тлі величі Бога, перемогти свої амбіції; бути вільними, відповідально ставитися до свого духовного здоров'я, вміти захистити власну і національну гідність. Ці якості люди отримують у Церкві Христовій і йдуть за Вами, як за своїм духовним лідером не тільки в межах єпархії, а й по всій Україні.

Тож прийміть наші сердечні вітання, Владико. Ви нам дуже потрібні. На таких, як Ви, тримається наша віра в Україну майбутнього – правдиво християнську, справедливу і заможну.

Многих і благих Вам літ!

Степан БРАЦЮНЬ,
Голова Конгресу
Українських Націоналістів

ПРЕС-СЛУЖБА КУНу ПОВІДОМЛЯЄ

Хода на честь Романа Шухевича

30 червня націоналісти Кривого Рога урочистою ходою вулицями міста відзначили 106-у річницю з дня народження Головного командира Української Повстанської Армії Романа Шухевича.

Активісти місцевих осередків Конгресу Українських Націоналістів, Руху та незалежні націоналісти пройшлися колоною під національними та червоно-чорними прапорами від міського Центрального ринку до пам'ятника Т.Шевченкові, де відбувся мітинг на честь Романа Шухевича та з нагоди 72-ї річниці проголошення Акта відновлення Української Держави.

Впродовж усієї акції націоналістів супроводжували кордони міліціонерів, оскільки проведенню заходу намагалися перешкодити місцеві комуністи. Втім, провокаціям перешкодили правоохоронці.

На мітингу виступив голова Криворізької міської організації КУН Олександр Мельник. Він розпочав свій виступ виконанням Гімну України, який разом із ним заспівали всі учасники заходу. Олександр Мельник наголосив, що Роман Шухевич і Степан Бандера завжди були і будуть національними Ґероями України, незалежно від кон'юнктурних рішень, які приймає антиукраїнська влада. У всіх промовах активістів націоналістичних сил Кривого Рога лунала вимога повернути звання "Ґерой України" провідникам ОУН і УПА.

Поштовх до народного повстання

Рішучі дії громади селища Врадіївка на Миколаївщині після жорстокого злочину міліціянтів щодо молодої жінки свідчать про те, що українці стають зрілою нацією, здатною дати відсіч бандитам у різних органах влади. Так вважає заступник Голови Конгресу Українських Націоналістів, капітан першого рангу Євген Лупаков.

"Трагедія у Врадіївці яскраво засвідчила, що так звані правоохоронні органи повністю злились із тими, від кого вони повинні захищати громадян, – бандитами. І тепер через вседозволеність й безкарність ці бандити в погонах зовсім втратили людську подобу. Громада Врадіївки відреагувала на це свавілля відповідно до чинної Конституції України: стала на захист фундаментальних прав людини – на життя й справедливість", – наголошує заступник Голови КУН.

На його думку, іншого шляху в українців немає, як брати відповідальність за свою долю й повстати проти гнобителів, на яких перетворилася влада й силові структури.

"Іншого шляху в нас немає. Від бандитської влади неможливо захиститись гаслами. Я переконаний, що самозахист громад Миколаївщини, де останнім часом відбулося кілька резонансних злочинів, стане початком народного повстання по всій Україні проти злочинців, які захопили найвищі державні посади", – каже Євген Лупаков.

ЗА ПРАВА ЛЮДИНИ

ВРАДІЇВКА, ЯК ДЗЕРКАЛО УКРАЇНСЬКИХ РЕАЛІЙ

Поліцюка та Рябіненка взяли під варту. Дрижака – ні: його "алібі" засвідчили шість міліціонерів. Мало того, дільничний міліціонер ходив по сусідах скривдженої жінки, щоб зібрати у них свідчення, начебто Ірина, яка мешкає з 70-літньою мамою та одинадцятилітнім сином, працює продавцем, паралельно ще й займається… проституцією. Водночас заступник начальника райвідділу міліції побив на допиті Рябіненка, який не ґвалтував жертву, змушуючи його взяти всю вину на себе, за що йому було обіцяно велику суму грошей. "Відмазували" офіцерів міліції старанно, в тому числі, за участі обласної та районної прокуратур. Дарма що почерк попередніх двох злочинів, у результаті яких загинули зґвалтовані й замордовані дівчата, був ідентичний з тим, від якого постраждала Ірина. Тоді у смерті дівчат міліція звинуватила одинадцятьох жителів Врадіївки, троє з яких наклали на себе руки після "слідчих" дій правоохоронців, зокрема, Дрижака. "Визнання" катованих у міліції були сфальсифіковані, злочини – нерозкриті. Тепер, як і тоді, Дрижак розгулював на свободі. Вседозволеність спонукала його до наймерзенніших вчинків, і він цинічно демонстрував свою безкарність односельцям, глузуючи над ними.

І людей – "прорвало". Другого липня понад 600 жителів Врадіївки пішли на штурм райвідділу міліції, розтрощили ворота, двері, розбили вікна, закидали пляшками із запалювальною сумішшю. Бунт селян був спровокований владою, як вимушений спосіб самозахисту від місцевої тиранії. До речі, ні депутати місцевої ради, ні представники виконавчої влади жодного разу не реагували на міліцейське свавілля, немов вакханалію беззаконня вони сприймали як звичний і зрозумілий для них спосіб життя. Тож повстання людей, розгром міліцейського відділку, які набули розголосу в країні та поза її межами, по суті врятували людей від цілком реальної помсти і розправи. Адже спочатку міліцейські "божки", все ще не вірячи, що й вони ходять під законом, тут же заходилися з'ясовувати найактивніших "погромників", шантажували і погрожували людям. Врадіївку заповнили автобуси з "беркутівцями". Здавалося, розправа неминуча. Але на той час врадіївців уже підтримала вся Україна, і приховати міліцейські злочини не вдалося. Мало того, керівництво МВС, продемонструвавши зразки некомпетентності, все ж змушене було заявити, що репресивні дії до бунтівників не будуть застосовані. Втім, ще не факт, що обіцянка буде виконана.

Специфічний кадровий склад місцевих органів влади викликає сумніви, чи згодом не скортить, бува, комусь із членів сімейних кланів помститися. Адже син начальника обласної міліції, хрещеником якого є Дрижак, генерала Парсенюка – перший заступник прокурора Миколаєва. Другий злочинець, лейтенант Поліщук – племінник районного прокурора Миколаєва. А ще, кажуть, клан прокурора Врадіївського району Сергія Мочалка, тесть якого – районний суддя, окупував родичами районні управління – освіти, юстиції, соціального захисту і "тримає" під собою не лише райцентр. Ґенеральний прокурор України Віктор Пшонка звільнив прокурора С.Мочалка, та клан все ще "при силі". Полетіли "голови" і в деяких міліцейських чинів. Коли, врешті, Дрижака взяли під варту, він і Поліщук заходилися робити заяви, що більше скидалися на попередження тим владомочцям, які мали б витягти їх із-за грат, бо недаремно ж брали хабарі, як щомісячну платню. Їхнє відеозвернення нині "гуляє" в Інтернеті. Врешті Дрижак поставив ультиматум: якщо його не визволять, то здасть усіх…

Коли до Врадіївки прибув начальник Головного штабу МВС Володимир Березан і, ознайомившись із ситуацією, розпочав прийом громадян, люди йшли до нього і з сусідніх районів, іноді з острахом – чи не покарають за скаргу місцеві, коли "київські" поїдуть, чи не опиниться, як це було раніше, їхні заяви знову у Миколаєві… Людям було обіцяно , що їх почують. А подано було понад 80 заяв-скарг.

Скривджені та постраждалі чекають… У Врадіївці таких багато. А по всій Україні, де панує таке ж беззаконня, їх у тисячі разів більше. Олігархічна модель управління країною призвела до того, що міліція обслуговує бандитів при владі, користуючись послугами натренованих у спеціальних спортзакладах гопників. Правоохоронна система деградувала. Країна, по суті окупована олігархатом, який підкорив собі суд, прокуратуру, міліцію. "Відмити" злочинця від кари, переклавши його вину на невинуватого, – то лише ціна питання. Може, хтось із владомочців не знає, що добрих 50 відсотків засуджених перебувають за ґратами на підставі "зізнань", вибитих у них на тортурах під час слідства? Що після допитів затримані повертаються в СІЗО напівживі? Що сотні людей гинуть у міліцейських відділках? Чому б для експерименту Ґенпрокуратурі не поновити розслідування бодай однієї, дуже сумнівної щодо доказової бази справи, за якою людину, яку на допитах покалічили, на тортурах перебили ноги, покарано довічним (!) ув'язненням?

Міністр внутрішніх справ В.Захарченко, схоже, насправді далекий від усвідомлення свого покликання та обов'язків чоловік, сказав, що буде реформувати міліцію шляхом переатестації її особового складу. Уявляю, як уже потирають руки чиновники-переатестанти в передчутті мільйонних прибутків, встановивши тарифи – залежно від зірочок на погонах атестованого, такси – залежно від "злачності" посади. А коли ще й появляться "довічники" в мантіях, а заодно – з довічним обов"язком бути обслугою мафіозно-родинних корпорацій… То для чого, як не для окозамилювання, в МВС буцімто затівають переатестацію?

Держава, яка опинилася над безодньою руїни, зміниться лише тоді, коли питома вага людей громадянського сумління, честі та гідності переважатиме у декілька разів тих, у кого досконало розвинутий один інстинкт – хапальний. Міліція не може перебувати в статусі олігархічної опричнини. Чесних, без хабарницьких збочень професіоналів, думаю, все-таки можна знайти і в нашому скаліченому суспільстві. Хоча б для роботи в правоохоронних органах, особовий склад яких треба змінити сміливо, без корупційної переатестації. Не можна допустити до праці прокурів і суддів, які займалися поборами і порушували права людини. Набираючи кадри, варто "пропускати" їх через детектор брехні, попередньо взявши їхню згоду на провокацію хабарем. Особливий підхід має бути до підбору міліцейських кадрів. Адже не секрет, що саме серед правоохоронців часто трапляються люди із схильністю до насильства і садизму, та й маніяки – нерідко колишні або й чинні правоохоронці. Без скрупульозного обстеження в психіатра, який візьме на себе відповідальність за медичний висновок на предмет наявності таких психічних збочень, як схильність до насильства, жорстокості, садизму, не може бути навіть ознайомлення з документами людини, яка претендує працювати в міліції. Лише повне очищення правоохоронних органів від негідних людей, як і всієї країни – від влади олігархату змінить правовий фундамент країни, а значить, дасть суспільству надію на майбутнє.

…А поки що нам бринить надією Врадіївка, жителі якої здолали страх, не скорилися і стали на прю зі злом. Врешті наша доля, яке і доля України, залежить від кожного з нас. Врадіївці показали нам приклад того, як треба боротися за власну гідність і свободу. Ми пишаємося ними.

Закінчення. Початок на 1-й стор.

Ольга ДМИТРЕНКО

Наші корпункти

Вінниця	Березовський В'ячеслав	(067) 258-55-71
Дніпродзержинськ	Чередниченко Олександр	(098) 242-54-87
Дніпропетровськ	Фурман Анатолій	(050) 695-83-48, (097) 243-71-72
Донецьк	Олійник Марія	(062) 337-23-48
Житомир	Ярмолінський Олег	(067) 702-63-37
Запоріжжя	Тимчина Василь	(0612) 67-31-82
Івано-Франківськ	Салига Роман	(0342) 3-11-35
Кіровоград	Тріщенко Віктор	(0522) 36-95-25
Київська обл.	Сахацький Олександр	(04597) 4-92-93
Київ	Шепетюк Юрій	(044) 278-63-89, 279-68-34
Кривий Ріг	Мельник Олександр	(096) 298-19-56
Луцьк	Хомич Іван	8-095-92-66-154
Львів	Динилиха Ігор	(0322) 38-67-63
Миколаїв	Салтиченко Михайло	(067) 942-64-71
Одеса	Ролінський Володимир	(095) 678-76-73
Полтава	Паламарчук Дмитро	(050) 171-63-49
Рівне	Бідюк Юрій	(050) 435-34-34
Севастополь	Проценко Володимир	(0692) 48-79-46
Сімферополь	Овчарук Василь	(0652) 29-77-43
Суми	Друзь Віктор	(096) 485-67-37
Тернопіль	Ткач Володимир	(098) 711-05-50
Ужгород	Сачко Олександр	(099) 053-48-69
Харків	Дяків Богдан	(057) 716-02-18
Херсон	Реуцький Іван	(097) 285-32-96
Хмельницький	Бенюк Ніна	(8096) 362-72-23
Черкаси	Савченко Максим	(067) 647-35-24
Чернівці	Лютик Віктор	(0372) 51-02-72
Чернігів	Рябченко Валерій	(04622) 4-38-81

 ПОЗИЦІЯ

30 червня 1941 року і перспективи українського націоналізму в світі

(у контексті Української Визвольної Концепції Ярослава Стецька)

Доповідь Голови КУН Степана БРАЦЮНЯ на конференції "Роль і місце націоналізму у сучасному політичному просторі України"

Ми можемо сьогодні з певністю сказати, що перспективи українського націоналізму у сучасності мають точкою відліку 30 червня 1941 року. Саме ця політична модель, затверджена Актом відновлення державності у Львові, відповідає матриці майбутнього національно-державного устрою України.

Ніякий інший народ в Європі не спромігся на утвердження власної державної позиції проти двох рівнозначних деспотій. Ніякий інший народ не спромігся створити армію, яка б успішно протистояла обом деспотіям у захисті проголошеної держави. "Імперії тоді не розліталися, а були на верхах своїх сил, писав голова Державного Правління Ярослав Стецько в статті "Історичний чин нації". І далі: "Коли у захист Акту 30 червня 1941 р. ми не були спроможні поставити танків, гармат, бомбовозів (…) – ми вирішили …протиставити вірність ідеї Суверенітету нації, гідність і гордість великої духом нації, незламність нашого характеру, чистоту нашого серця, нашу безстрашність особисто захищати проголошене діло…"

У політичній стратегії ОУН під час ІІ Світової війни і у повоєнний час було запропоновано цивілізаційну програму, яка з плином історії чимдалі більше актуалізується. Ця програма стосується повернення до життя національних і релігійних вартостей, відмови від ліберального індивідуалізму, психологічного матеріалізму тощо.

Всупереч цим тенденціям український націоналізм в якості передумови збереження людства пропонує моральну революцію, антиматеріалістичну і антигедоністичну.

Власне, Акт 30 червня був проявом такої моральної революції, спрямованої як проти "совєцького" і гітлерівського тоталітаризму, так і проти демоліберaлістичної політичної системи Заходу. Сутність цієї західної системи проявилась і в співпраці з одним тоталітаризмом проти іншого під час війни, і здачею Східної Європи під протекторат СРСР, і допомогою Сталіну заключити Україну в радянську "тюрму народів", і "зелене світло" для Імперії зла у встановленні червоних тираній в Азії, Африці, Латинській Америці…

"І коли Західна Європа зрадила свої ідеали – національну ідею, – пише Ярослав Стецько у статті "Питома вага України по обабіч залізної заслони", – виключила свою інтегральну частину (Східну Європу на чолі з Україною) з концерту європейських сил, залишивши її на поталу російської Євразії, … прийшов початок кінця її могутності. Росія тим часом зросла в ролі арбітра в європейських справах".

Ми сьогодні є свідками процесу: бути чи не бути угоді про асоціацію України з ЄС… Певно, не так корупція і всі наші невідповідності європейській системі цінностей відіграють головну роль у тому, що так довго і важко триває цей процес… Головна причина, гадаю, у задавненому, майже хронічному страхові Європи перед Москвою. Шантаж з боку Москви йде шалений. Він здійснюється опосередковано через певні європейські чинники і спрямований на зрив угоди з ЄС. Стосується цей шантаж не стільки навіть нашої кримінальної олігархії при владі, вибіркового правосуддя, скільки не "толерантної" поведінки знову ж таки націоналістів, чи останнім часом обговорень драматичних сторінок нашої історії. Взяти хоча б останній скандал щодо "Волинських подій". Можна лише уявити, скільки коштів Москва вкидає сьогодні, щоб роздмухувати подібні конфлікти… Адже для неї вихід України з-під її ідеологічного впливу – це поступова втрата приписаної собі історії т.зв. спільного з нами початку (Київська Русь) і з нею – месіанізму як основи імперської політики. Недарма Путін дає розпорядження ФСБ – "хоч вмерти, але не випустити Україну з обійм".

Бачимо, що Євросоюз пропонує Україні асоціацію в момент своєї не тільки економічної, але і глобальної духовної кризи: християнські цінності знівельовані, всі моральні табу зняті, мультикультурність обертається варваризацією. Тоді як Москва продовжує розпалювати свої імперські геополітичні апетити. Тому, власне, Україна потрібна Євросоюзу не менше, ніж він їй. Так, для нас дуже важливо вирватися з-під диктату Кремля. Але і Європі без європейської України з її глибоко закоріненою тяглістю християнських національно-культурних традицій набагато важче протистояти духовній експансії "путінської Росії", яка з часом посилюється. Європа має нарешті втямити, що найбільша небезпека для світу завжди виходила і виходить не з центрів підготовки терористів Близького Сходу, а з Москви. Адже в основі її політичної стратегії і тактики протягом століть і сьогодні лежить брехня, облуда і використання шляхетних фраз, моральних слів, за якими, крім бажання абсолютної влади над світом, іншої мети не має. З того часу, як про сутність російського імперіалізму писав Я.Стецько, нічого не змінилося, хіба що вдосконалились технології брехні. "Московський імперіалізм раніше вбирався в тоги захисника православ'я, панславізму, захисту перед воюючим ісламом, а сьогодні ця сама Москва в своїй облудній тактиці поширення московського імперіалізму стає в обороні світового пролетаріату, ісламу, національного визволення і.т.п. намагаючись таким способом розширити свої впливи на всі непідкорені ще нею народи. Тому ми ніколи не будемо втомлені повторювати: російську імперію треба знищити, щоб врятувати світ від загибелі і забезпечити всім народам вільне життя в своїх національних самостійних державах".

Це писав Стецько у 1951 році, а звучать його слова ніби першочерговий заклик сьогодення. І ми це маємо чітко розуміти: перспектива розквіту і зміцнення України прямо пропорційна виникненню на теренах Російської імперії національних держав у їхніх етнічних межах, в тому числі, московської. І можливо, це одне з головних історичних покликань нашої держави – виступити в ролі св. Юрія Переможця, звільнивши світ від московської гідри. Натомість підписання угоди з Європою відкриває перспективи для активного пошуку однодумців в міжнародних політичних колах, щоб цю мету якнайшвидше перетворити на доконаний факт.

Те, що сьогодні в багатьох європейських країнах підвищується рейтинг націоналістичних організацій, – це відображує почуття небезпеки у корінних народів щодо збереження своєї цілості у традиційному для них мовно-культурному ареалі. І ці тенденції повороту до націоналізму, як би їх не приглушували, не дискредитували т.зв. "володарі світу", прибічники концепції денаціоналізації, єдиного глобального мегаполіса, з часом тільки поглиблються. Адже на відміну від раціональних схем світоустрою, націоналізм має органічний, природній характер, це ніщо інше, як захист втіленої про націю думки Бога. І саме в цій парадигмі з новою силою актуалізуються програмові засади світобудови, запропоновані у визвольній концепції українського націоналізму. Це засади побудови світу за принципом національних держав, які лягли в основу заснованого українськими націоналістами Антибільшовицького Блоку Народів – міжнародної організації, що протягом повоєнного часу провадила політику захисту прав кожної Богом даної нації мати свою державу. Цього року у листопаді виповнюється 70 років з дня створення АБН у світі.

"Націоналізм, – писав Ярослав Стецько у статті "Україна як світова проблема" у 1978 році, – ще не був здійснений ніде у світі як нова державно – і соціально-політична система життя. Не був він здійснений тим більше в Україні. (…) Доба визвольного націоналізму, доба героїчного християнства, нових вартостей, нових концепцій життя і боротьби, доба нових людей, великих своєю вірою і шляхетністю серця… – перед нами. Людство йде назустріч новому світовому порядкові, який синтезуватиме у собі кращі здобутки людського духу у всіх площинах життя. Ось чому Україна – революційний чинник світооновлення, ось чому Україна – це найважча проблема світу. Все нове родиться з мук та терпінь, і тому завтрашній день належить нам, належить Україні!"

Слава Україні!

30 червня 2013 р.

 МИ СТАЛИ ВОЛІ НА СТОРОЖІ

ЧИН ЛИЦАРІВ І ГЕРОЇВ

Урочистості з нагоди 72-ї річниці

З часів повернення в Україну Слави Стецько і відзначення 50-ліття Акту 30 червня свято відбувається щороку, здебільшого – зусиллями Конгресу Українських Націоналістів. Цьогоріч, окрім традиційного мітингу на площі Ринок, з ініціативи Конгресу, Центру національного відродження, Організації Українських Націоналістів та за підтримки громадських та політичних організацій у Львівському Палаці мистецтв відбулася науково-теоретична конференція на тему "Роль і місце націоналізму у сучасному політичному просторі України". Слід зазначити, що на недавньому засіданні Головного Проводу КУН акція 30 червня у Львові отримала підтримку більшості, тож набула всеукраїнського статусу.

До участі в конференції охоче долучилися науковці та люди, яку уміють думати і працювати творчо. Першу частину конференції, яку провадили голова Львівської обласної організації КУН Тарас Ґентош та голова Львівської міської організації КУН Роксолана Лемик, розпочав голова Конгресу Українських Націоналістів Степан Брацюнь доповіддю на тему "30 червня 1941 року і перспективи українського націоналізму в світі у контексті Української Визвольної Концепції Ярослава Стецька". Після провідника партії виступили й інші учасники заходу. Власне, в першій його частині здебільшого звучали доповіді на історичну тематику, з якими виступили кандидати наук львів'яни М.Посівнич, Р.Лемик, професор Л.Величко, а також тернополянин О.Вітвіцький. У другій частині переважно звучали реферати про перспективи націоналізму, з якими виступили кандидати наук М.Пшевлоцький і В.Шпіцер, доктор філологічних наук Л.Сеник зі Львова, автор розробки туристичного маршруту місцями злочинів нацистського та комуністичного режимів у Львові В.Гоняк та представниця молодої генерації С.Фаріон. Виступив із доповіддю доктор політичних наук Я.Балановський з Умані. На завершення конференції учасники ухвалили меморандум.

З вітальним словом перед присутніми виступили Голова Братства ОУН-УПА Б. Борович, голова Чернівецької ОО КУН В. Лютик, представник "Тризуба" В.Сердулець, депутат Львівської міської ради Р.Грицевич, член Головного Проводу КУН В.Борейчук (Хмельницький). Львів'янин В.Петрик зачитав привітання голови ОУН Богдана Червака.

Розповідь про конференцію була б неповною без згадки про струнний квартет Львівської музичної школи ім. А.Кос-Анатольського, який створив чудовий настрій під час антракту.

Організатори конференції мають намір видати збірник статей найближчим часом та опублікувати їх у періодиці. Є надія також, що наступні наукові конференції на націоналістичну тематику озброять усіх патріотів на розбудову могутньої ефективної держави. Невдовзі планується провести пресову конференцію за підсумками згаданого наукового форуму.

У післяобідню пору на площі Ринок відбувся мітинг та була розгорнута тематична виставка ГО "Зарваницька ініціатива". На початку мітингу Ю.Антоняк зачитав Акт відновлення Української Держави, проголошений урядом Ярослава Стецька. На мітингу перед численними учасниками виступили голова ЦНВ Львівщини М.Пшевлоцький, голова Івано-Франківської ОО КУН Б.Борович, голова Конгресу Українських Націоналістів С.Брацюнь, голова Всеукраїнського Товариства політв'язнів та репресованих П.Франко, якого напередодні члени Товариства переобрали на наступну каденцію, голова Братства ОУН-УПА Львівщини О.Гуменюк, заступник голови УРП Р.Новоженець, націоналіст і науковець із Черкащини Я.Балановський, заступник міського голови В.Косів.

Вокальний супровід заходу здійснював львівський хоровий колектив "Повстанець" під орудою В.Дмитрика, який натхненно виконав півдесятка національно-патріотичних пісень.

Ігор ДАНИЛИХА,
Голова Секретаріату Львівської ОО Конгресу

ПАРЛАМЕНТСЬКІ СЛУХАННЯ

Михайло Ратушний: "Оподаткування трудових мігрантів – це порушення міжнародних угод!"

Державі нецікаві закордонні українці, вона розглядає їх лише як джерело наповнення бюджету

3 липня вперше в історії України відбулися парламентські слухання в справах української трудової міграції. На жаль, цей захід відбувся не у залі пленарних засідань Верховної Ради, як це зазвичай буває у випадку проведення таких слухань, а в будівлі парламентських комітетів на вулиці Банковій. Слухання зібрали понад сотню осіб, серед яких значну частину складали представники українських громад країн Європи та СНД.

Слухання розпочав своєю доповіддю віце-спікер парламенту Руслан Кошулинський. Він подякував усім, хто зміг прибути на захід, і навів статистику щодо української трудової міграції. За даними різних досліджень, за кордоном проживає близько 2,5-3 млн. громадян України, які виїхали на заробітки. При чому лише третина з них працевлаштована легально. Майже половина заробітчан місцем роботи обрала Росію, решта – країни ЄС, серед яких найбільшим попитом користуються Польща, Італія, Чехія, Іспанія, Німеччина, Угорщина та Португалія. Серед основних причин від'їзду українців на заробітки було названо незадовільний матеріальний стан, а також неможливість самореалізуватися в Україні, корупційні та бюрократичні перепони для ведення бізнесу тощо.

"Українець за кордоном у середньому заробляє 930 доларів за місяць, що втричі більше за показники його заробітку в Україні. А в таких країнах, як Німеччина, держави Скандинавії, погодинна оплата праці взагалі становить від 40 до 80 євро, тоді як у нас – лише 2,5 долара!", – підкреслив віце-спікер.

Також Кошулинський наголосив, що закордонні українці є найбільшим зовнішнім інвестором, адже за минулий рік, наприклад, перевели до України близько 7,5 млрд. доларів, що втричі більше за загальний обсяг іноземних інвестицій за той же період.

Далі слово взяв голова Комітету з питань прав людини, національних меншин та міжнаціональних відносин Валерій Пацкан, який пообіцяв зібрати всі рекомендації, напрацьовані в результаті підготовки та проведення слухань, щоб оформити їх у конкретні нормативно-правові акти.

Інший член комітету – Народний депутат від ВО "Свобода" Богдан Бенюк в свою чергу наголосив, що дуже тривожним є те, що український народ постійно "хитають все нові і нові хвилі міграції". "За статистикою 80 відсотків молоді хоче вчитися закордоном і залишитися там працювати по закінченні навчання. Молодь не бачить перспектив для себе в Україні! Тому основна наша задача – не допустити відтік молоді за кордон, створити їй належні умови для самореалізації в Україні. Адже майбутнє нашої країни залежить від того, де буде наша молодь", – наголосив нардеп.

На слуханнях також виступили представники виконавчої гілки влади – заступник міністра закордонних справ Руслан Демченко та заступник міністра соціальної політики Лідія Дроздова. З їхніх вуст лунала в основному суха статистика та перераховувалися нечисленні здобутки чинної влади в плані підтримки та налагодження контактів із закордонним українством. Омбудсмен Валерія Лутковська в свою чергу більше зупинилася на проблемах трудових мігрантів і на словах зажадала почути думки та пропозиції учасників слухань та представників безпосередньо трудової міграції, пообіцяла сприяти вирішенню ряду проблем.

Проте представники українських громад закордоном досить скептично поставилися до обіцянок чиновників:

"Політика держави Україна щодо закордонного українства досі лишається незрозумілою. Держава не цікавиться справами трудових мігрантів, натомість хоче обкласти податком кошти, які заробітчани переводять в Україну. Ми по півроку чекаємо в консульствах на паспорти, що в свою чергу не дає нам можливості офіційно працевлаштовуватися закордоном", – каже голова Спілки українців в Португалії Павло Садоха.

"У Російській Федерації в українців нема можливості реалізувати свої культурні права, тепер виникає загроза їх трудовим правам. Російські шовіністи роздмухують в суспільстві неприязнь до "гастарбайтерів", зокрема, й до українців. Уряд Росії планує запровадити візовий режим з Україною, а це погіршить умови для працевлаштування в Російській Федерації. Крім того, існує загроза, що понад 700 тисяч українських заробітчан виженуть з РФ, якщо Україна підпише угоду про асоціацію з Євросоюзом у листопаді цього року. Принаймні такі ідеї лунають в кабінетах російських можновладців", – про це повідомили представники трудової міграції в Росії.

"Це перше слухання, яке проходить не в залі засідань. Це перше слухання, на якому немає жодного міністра уряду. Це перше слухання, з якого немає прямої відео та радіотрансляції! Сподіваємося, однак, що влада всеодно почує багатомільйонну армію закордонних українців і зрозуміє, що наші мігранти не потребують грошей – вони потребують поваги і уваги до себе як до громадян України! Тому ми вимагаємо прийняття закону про українську трудову міграцію, де будуть чітко прописані механізми захисту наших громадян. Вимагаємо реалізації права обирати і бути обраним – на минулорічних виборах проголосувало лише 5 відсотків наших співвітчизників закордоном, а влада відмовила їм у праві утворювати мажоритарні округи за межами України! Ми вимагаємо припинити спроби обкладати податками наших трудових мігрантів: подвійне оподаткування – це порушення міжнародних угод, які уклала Україна!", – наголосив голова Української Всесвітньої Координаційної Ради Михайло Ратушний.

Більшість присутніх підтримала ці ініціативи та звернулася до керівництва Верховної Ради з вимогою публічно вибачитися за неналежно організовані парламентські слухання. Щодо втілення у життя рекомендацій, розроблених в процесі підготовки та проведення слухань – тут справа залишається профільним комітетам ВР. Чи буде у наших трудових мігрантів підстава для оптимізму – сподіваємось, невдовзі це можна буде дізнатися.

Сергій БАГРЯНИЙ, УІС

На світлині: виступає Михайло РАТУШНИЙ

ВІТАЄМО!

Конгрес Українських Націоналістів вітає Українську всесвітню координаційну раду із 20-річчям діяльності!

Від часу постання незалежної Української держави українство в різних куточках світу потребувало згуртування своїх національних сил. Українська всесвітня координаційна рада взяла на себе цю відповідальну роль – об'єднання світового українства.

Важко переоцінити роль Вашої організації в координації дій українських організацій різних країн світу та підтримання зв'язків діаспорян із рідною землею. Завдяки проведенню таких масштабних заходів, як Всесвітній Форум Українців наша нація відчуває себе єдиною й згуртованою, а українці мають змогу впливати на ситуацію в Українській державі, незалежно від країни проживання. На особливу вдячність заслуговує Ваша щира опіка українцями, які вимушено виїхали за кордон як трудові мігранти.

Конгрес Українських Націоналістів щиро дякує нашому побратиму голові УВКР Михайлові Ратушному та попереднім очільникам організації за самовіддану працю задля нашої спільної мети – зміцнення української нації.

Бажаємо подальших успіхів у Вашій шляхетній діяльності!

З повагою,
Степан БРАЦЮНЬ,
Голова Конгресу Українських Націоналістів

ДО 70-РІЧЧЯ ВОЛИНСЬКОЇ ТРАГЕДІЇ

ПАМ'ЯТЬ ПРО МЕРТВИХ – МУДРІСТЬ ЖИВИХ

Закінчення. Початок на 1-й стор.

І вже зовсім не по-християнськи звучить їхній "месидж": спільно, мовляв, вшануємо тільки пам'ять загиблих поляків… Одне слово, від нас вимагають одностороннього каяття і колективної відповідальності. Як у роки Другої світової війни, коли комендант АК на Здолбунівщині Романовський писав: "Поляки у своїх діях застосовували принцип колективної відповідальності і на напади, розбій і грабунок відповідали вбивствами, реквізиціями, пограбуваннями. Убивство вважалося справою честі. Людське правосуддя перетворилося на криваву помсту…"

Україна тим часом пропонує лікувати рани минулого за формулою примирення "пробачаємо і просимо вибачити", не нагадуючи про державну політику Польщі щодо українців у міжвоєнний період – пацифікацію, насильницьке ополячення й окатоличення, врешті, про тисячі колоністів – "осаднікув", які з волі Варшави заполонили Волинь у 30-их роках минулого століття відомо з якою метою. Втім, вони її не приховували й охоче розповідали українцям про "перспективу": мовляв, ми вас усіх звідси виселимо на піски, а тут господарюватимуть поляки. В роки Другої світової війни саме колоністи стали опорою і водночас заручниками бойовиків АК, які, опираючись на німецьку адміністрацію, чинили злочини проти українців Підляшшя, Холмщини, згодом – Волині та Галичини відразу після окупації їх нацистами. Щоб захистити мирних жителів від "рейдів" бойовиків Союзу Збройної Боротьби, який діяв з осені 1939 року і був перейменований в Армію Крайову лише в лютому 1942-го, українці створювали загони самооборони, які стали базою для постання Української Повстанської Армії. Під час акцій щодо оборони українців від сваволі АК, ймовірно, перепадало й польським селам. Проте геноцид – це політика держави або її панівної верстви. Визначення його аж ніяк не можна поширити на тих, хто, захищаючи упосліджену націю від потопту, на жаль, проливав кров її поневолювачів.

Та справжньою ганьбою для польських "яструбів" стала несподівана підтримка "однодумців" – п'ятої колони в Україні в особі московських прихвоснів, що сидять на прив'язі у Путіна і чекають на його "фас". Звернення 148 нардепів – регіоналів і комуністів – до Сейму РП з проханням таки визнати Волинську трагедію "геноцидом польського народу і засудити злочинні дії націоналістів", брехливе твердження, що в Україні начебто наростають ксенофобські, неонацистські та антисемітські настрої – це злочин проти української нації, мета якого – аби, не дай Боже, вона не опинилася в колі європейських народів. Зловмисники звели наклеп на Українську державу, за що мали б постати перед судом (якщо хтось із записних опозиціонерів додумається апелювати до нашого правосуддя).

Кожен українець має знати імена 148 зрадників Батьківщини. Втім, вони її не мають, але до кінця своїх днів будуть носити тавро продажних істот, яким ніхто з порядних людей не подасть руки. Завтра їм гукнуть із кремлівських задвірків "фас", указавши на Польщу, – і вони потоплять її в цинічній брехні. Гарне "товариство" у депутатів Сейму! Невже комусь із них не зрозуміло, що Україну розпинають за московським сценарієм? Українцям, принаймні, не треба було пояснювати, з чиєї злої волі під Смоленськом загинула польська еліта з Президентом Качинським на чолі. Як не дивно, та саме після цієї трагедії, на яку, до речі, офіційна Варшава реагувала дуже мляво, різко зросли московські впливи в Польщі, антиукраїнські провокації – в тому числі.

Польща пробачила Москві Катинь-1 і Катинь-2. Чому? Бо остерігається підступності Росії, навіть перебуваючи в об'єднаній Європі. Україна ж відчуває кремлівську "опіку" щодня. Впаде Україна – і Польща не встоїть. Усвідомлюючи відповідальність перед історією та нашими нащадками, кличемо поляків до взаємного прощення і примирення – іменем безневинно полеглих.

Марія БАЗЕЛЮК

ПОГЛЯД

ВОЛИНСЬКА ТРАГЕДІЯ: політико-правові аспекти

Схоже на те, що нинішня Польща, яка з 2004 року перебуває в ЄС, досі живиться стереотипами минулого століття. Бо нещодавнє роздмухування безвідповідальними польськими політиками й певною частиною польського суспільства неоднозначних подій на Волині-1943, тим паче – перекладання вини за цю масштабну трагедію на український національно-визвольний рух, інакше як постімперським синдромом не назвеш.

Цікавим є те, що польські історики, в тому числі – етнічний українець Гжегож Мотика, прагнуть узяти відлік українсько-польського протистояння саме з Волині-1943. Звісно, на цьому відтинку історії поляки виглядатимуть дещо привабливіше. Насправді українсько-польські відносини потрібно розглядати в контексті безпощадної загарбницької політики імперської Речі Посполитої.

Коли ж ідеться про Волинь, то варто б нагадати так званим польським історикам, що ці землі ще входили в склад Київської Русі, а тому не можуть вважатися спірною територією. Згідно з історичними даними, басейн південних приток Прип'яті та верхів'я Західного Бугу з давніх давен заселяли дуліби, бужани, волиняки, а не поморяни, вісляни, мазовшани тощо. Щодо чисельної польської присутності на Волині, то вона була наслідком колоніальної політики авторитарного режиму Юзефа Пілсудського, яку він проводив у 20–30-х роках минулого століття. І не тільки на Волині.

Отже, доречним є брати відлік українсько-польського протистояння, яке дало поштовх кривавим подіям на Волині-1943, від українсько-польської війни 1918–1919 років, з наступною окупацією поляками Галичини й Волині. Радше з витікаючих звідси наслідків.

Відомо, що за сприянням Франції, яка надала військову допомогу Польщі, ця війна закінчилася поразкою українських національно-патріотичних сил, тобто упадком Західно-Української Народної Республіки, ЗУНР. Опісля відбулася окупація Української Народної Республіки, УНР, разом із її розчленуванням.

Слід наголосити на тому, що впродовж багатьох століть бездержавна Україна ставала розмінною монетою у великій геополітичній грі. Саме так сталося в 1919 році, коли Паризька мирна конференція дала згоду Польщі на окупацію Галичини, а 14 березня 1923 р. Рада послів Антанти утвердила рішення про анексію Галичини з умовою надання їй автономії, при тім – усупереч волі українців. Минуло століття, а українська автономія по-польськи, нині – хоча б культурна, досі блукає політичними дебрями між Збручем і лінією Закерзоння.

Своєрідне вирішення українського питання після Першої світової війни, яке виринуло на Паризькій мирній конференції, стало визначальним у політиці Речі Посполитої. Проте суто по-польськи.

Позаяк режим Пілсудського взявся вирішувати українське питання з позицій великодержавного шовінізму: колонізацією українських земель, насильницькою полонізацією із забороною всього українського, фізичними розправами, грабунками та демонстративним упослідженням українців.

Відносини між українцями й поляками Волині мали свою специфіку: паювання родючих земель здійснювала Річ Посполита на користь польських колоністів-"осадників", коли від беззземелля хронічно потерпало автохтонне населення. Водночас для прискорення денаціоналізації польська влада закривала українські школи й православні храми. Згідно зі статистикою в 1922–23 рр. на Волині було 400 українських шкіл, в 1937–38 рр. – залишилося 8; після пацифікації – 1930 із 3389 зосталася чинною 51 православна церква.

Кульмінаційною точкою антиукраїнської політики Польщі стала пацифікація-1930 (лат. pacificatio – заспокоєння, примирення), а це – каральні екзекуції над українцями. Через відсутність статистики на Волині, подамо перелік польських злочинів у Галичині. До певної міри вони відтворять загальну атмосферу пригніченості й відчаю безборонного цивільного населення.

Отже, каральні акції в Галичині із залученням поліції відбулися в 325 населених пунктах 15-ти повітів, за участю війська – в 168 місцевостях 14-ти повітів, проведено 5195 обшуків, "заспокоєно" 450 сіл із 5500 наявних. Окрім того, заарештовано місцевих активістів, учителів, священиків, нанесено по 25-30 ударів 1357 особам, понад 40 жінок згвалтовано, вбито 13 осіб; здійснено польськими шовіністичними угрупуваннями погроми українців, спалено 500 будинків; накладено на українське населення контрибуції. І ще: заарештовано декілька провідних українських політиків, ліквідовано деякі українські школи й гімназії, осередки "Просвіти" і товариства "Сокіл", Пласт.

У 1919–20 роках в польських тюрмах каралося 70 тисяч свідомих українців, згодом – концтаборі в Березі Картузькій. Ось такими каральними методами режим Пілсудського придушував національно-визвольні інспірації українців!

Пацифікацію засудили провідні країни світу: в міжнародних ЗМІ опубліковано понад 400 статей із осудом репресивної політики Речі Посполитої, надіслано сотні протестів до Ліги Націй, зокрема з підписами 65 британських парламентаристів; члени Лейбористської партії Великої Британії виступили в парламенті з різкою критикою політики Польщі; українська діаспора провела 20 демонстрацій проти антиукраїнської політики Варшави і т.д.

Ось що, зокрема, писали тогочасні найавторитетніші газети світу:

"Частина, шість мільйонів народу, веде розпачливу боротьбу в обороні перед денаціоналізацією поляками, боротьбу, яка останніми місяцями через неспроможність Ліги Націй призвела до відвертого повстання... Ошуканий у своїх правах народ удався до самооборони..." (Berliner Borsenzeitung, жовтень 1030).

"Пацифікація України силою каральних експедицій є, без сумніву, найбільш руїнницьким нападом, що був коли-небудь здійснений на яку-небудь національну меншину, і є найгіршим порушенням щодо меншостей" (The Manchester Guardian, 14.10.1930).

Не дивно, що на відносини між українцями й поляками Волині лягла тінь зловісної пацифікації. Усупереч польським історикам, які хочуть перекласти вину на українців за криваву драму на Волині, відлік українсько-польського протистояння таки слід почати саме з польських екзекуцій-1930.

Думається, що у кривавому конфлікті на Волині не обійшлося без участі зацікавлених сторін: польського уряду у вигнанні під орудою Сікорського та верхівки СРСР, які прагнули реалізовувати давнє імперське гасло "розділяй і володарюй". Були й побічні інтереси Армії Крайової – закріпити й поширити присутність поляків на Волині напередодні нового переділу світу, а також УПА – назавжди звільнити українські землі від польської займанщини.

Однак, як видається, за лаштунками жахіть Волині-1943 таки стояв конкретний провокатор, який смикав за потрібні ниточки. Не виключено, що ним був саме Совєтський Союз, який, зокрема, спеціалізувався на закладенні мін сповільненої дії між тодішніми народами "імперії зла", а навіть країнами Варшавського пакту. Ймовірно, за нинішньою актуалізацією Волинської трагедії, криється той же московський фактор, уже в триколірній обгортці. Мета: перешкодити підписанню Угоди про асоціацію між Україною та ЄС.

Отже, спільним завданням польських і українських істориків є: встановити історичну правду про криваві події на Волині-1943, скрупульозно досліджуючи чотири фактори. А щодо правди в польській інтерпретації, то вона є імперською, значить, суперечить духові нашого цивілізованого часу.

Водночас хочеться констатувати катастрофічний стан української історіографії. І доки українські дослідники не будуть спиратися на державну підтримку, працюючи над усуненням білих плям нашої історії, доти нас, українців, звинувачуватимуть у нацистських злочинах, вимордовуванні поляків та ін.

І – найголовніше. Укладачі польської резолюції щодо 70-річчя Волинської трагедії та інші поборники польської справедливості в шовіністичному варіанті, які накидають українцям відповідальність за польські "етнічні чистки з ознаками геноциду", а також – ОУН-б, УПА за "брутальну акцію фізичної ліквідації поляків", мали б спершу ознайомитися з положеннями Декларації ООН щодо надання незалежності колоніальним країнам і народам, від 14 грудня 1960 р. А також – з наступними резолюціями ООН, в яких констатується, що "колоніальне домінування загрожує міжнародному миру і безпеці, визнається право народів вести боротьбу за своє звільнення з використанням усіх засобів, включаючи військові...". Коментарі зайві.

Лише після переосмислення положень низки Декларацій ООН польські й українські історики можуть обговорювати Волинську трагедію-1943. Лише в контексті права українців на боротьбу за свою волю мали б спільно українці й поляки вшанувати жертв волинського протистояння. Лише тоді більше нічого не затьмарюватиме приязних відносин між Україною й Польщею.

Марта ОНУФРІВ,
журналіст (Канада, Торонто)

ОФІЦІЙНО

ЗАЯВА ПРОВОДУ ОУН(б)

З приводу 70-річчя Волинської трагедії

У липні ц.р. українці та поляки вшановують пам'ять невинно загиблих жителів Волинської землі, які стали жертвами кривавого польсько-українського протистояння. У світі й на наших землях тоді йшла жахлива Друга світова війна, яку розпалили нацистська Німеччина й комуністична Росія-СССР в імперських цілях підкорення всієї Європи.

В умовах безправної та жорстокої окупації українських земель, ОУН була єдиною політичною силою, яка чинила опір усім окупантам в ім'я свободи людини і народів та побудови суверенної Української держави. У кінці 1942 року під керівництвом ОУН почалося формування Української Повстанської Армії.

У той самий час Польський екзильний уряд у Лондоні та підпорядкована йому Армія Крайова здійснювали політику відновлення польської держави в кордонах 1939 року, часто не перебираючи в засобах. Вони вважали історичні українські землі своїми "кресами всходніми" і трактували автохтонних українців як "бездержавний народ", не допускали політичної та військової діяльності українських організованих сил.

У такому військово-політичному контексті між українцями та поляками стихійно вибухнув конфлікт, який до сьогодні тяжіє над взаєминами обох народів і виливається у взаємні обвинувачення попри зусилля істориків докопатися до об'єктивних фактів, а також попри шляхетні заклики численних церковних і громадських діячів нарешті примиритися і простити взаємні кривди.

Щойно після довголітньої післявоєнної монополізації політики та історії комуністичною владою у Польщі та в Україні-УССР, у відновлених незалежних державах Польщі та України настала можливість очистити історичну пам'ять від ідеологічних нашарувань і змінити погляди – з ворожих – на жести примирення і прощення. За останні 20 років українська історична наука зробила значний поступ у вивченні цього тяжкого питання і продовжує знімати різні штучні нашарування навколо цієї трагедії. Натомість, із польського боку, попри не менш численні спроби істориків довідатися правду про події 1943 року на Волині, усе ще переважають упереджені погляди та емоційно заряджені тексти, на догоду поточній політичній кон'юнктурі.

70-ті роковини сумних подій на Волині спонукають обидві сторони до активних публічних дій, які привертають увагу до названих подій і закликають пом'янути невинно убитих.

Зокрема, треба вітати критичні й тверезі голоси цілого ряду провідних польських політиків, інтелектуалів, церковних і державних діячів, які прислухаються до аргументів української сторони і закликають до примирення і прощення з державницьких мотивів. Разом із широкою громадськістю в Україні схвалюємо і підтримуємо Звернення ієрархів УГКЦ з приводу подій на Волині, яке закликає польську сторону прийняти заклик українців до примирення і прощення. Незаперечно треба поважати і жест Польської держави, яка зважилася на небачений досі політичний крок: вона підняла душпастирський візит Глави УГКЦ Святослава Шевчука до Варшавсько-Перемиської митрополії УГКЦ, зроблений напередодні 1025-річчя хрещення Руси-України, на високий державний рівень – Патріарха Святослава вшанували своїми запрошеннями на офіційну розмову Президент Польщі та маршалки сейму та сенату Польщі. Першоієрархи РКЦ у Польщі та в Україні, разом із Главою УГКЦ, відправили Панахиду по жертвах трагедії і підписали спільну "Декларацію примирення і прощення".

Усе це – позитивні кроки та жести, які допомагають підняти українсько-польські стосунки на новий рівень. Але в офіційних текстах ще трапляються ідеологічно приправлені вирази або нечітко сформульовані терміни, які дають привід до дискусії і явно мають за ціль задовольнити критиків польсько-українського зближення.

Так, у тексті постанови сенату польські депутати, усупереч історичним фактам та прийнятим юридичним поняттям, некоректно називають дії українців "етнічною чисткою з ознаками геноциду", а польську агресію супроти автохтонних українців чомусь обходять мовчанкою. Тож заяви, прийняті на високому політичному рівні, безперечно шкодять порозумінню між нашими країнами.

Закінчення на 6-й стор.

АКЦЕНТИ

ВОЛИНЬ: МІЖ МІФОМ ТА ПРАВДОЮ.

Джерелознавчий семінар

Оксана ТУЧАК

"Волинська трагедія" – одна з важких сторінок українсько-польської історії. Цьогоріч минають 70-ті роковини тих подій, однак ще й досі не існує спільної концепції, яка б відображала їхній історичний контекст. Обидві сторони проповідують власне бачення та трактування польсько-українського конфлікту. Відтворення спільної історичної картини перетворилося у взаємне спростування наведених фактів між українськими та польськими науковцями. А сама правда поволі обростає різноманітними міфами та фікціями.

Тема українсько-польського конфлікту на Волині плавно дрейфує в політичну площину, стаючи об'єктом різноманітних спекуляцій з боку провладних, найчастіше польських, установ. Сьогодні "Волинський конфлікт" є своєрідним каменем спотикання у сучасних міждержавних стосунках.

Польський бік позиціонує конфлікти на Волині 1943 року як етнічні чистки польського мирного населення. ОУН-УПА звинувачують в організованому геноциді та, маніпулюючи історичними фактами, намагаються перекласти всю відповідальність за смерть тисяч невинних жертв на українське підпілля.

Нещодавно польські політики ініціювали проект ухвали сейму Речі Посполитої Польщі про українсько-польський конфлікт на Волині, що підтверджує на законодавчому рівні українофобські технології навколо цієї теми. Схожі настрої панують і в польських ЗМІ, які пропагують пропольську концепцію, звинувачуючи українців у жорстоких розправах з польським населенням, та називають "космічну" кількість жертв – близько 100 тис. поляків. Усі ці дії перетворюються в антиукраїнську стратегію, що має на меті відмити польські руки від крові мирного українського населення.

"Міфи навколо українсько-польського конфлікту на Волині як українофобські технології" – тема V-го Всеукраїнського семінару "Українофобія як явище та політтехнологія", який організували Наукове Товариство імені Т. Шевченка (історична комісія та Комісія спеціальних (допоміжних) дисциплін), Львівське відділення Інституту української археографії та джерелознавства НАН України та Філологічний факультет Львівського національного університету імені Івана Франка. Було запрошено українських дослідників польських-українських конфліктів на Волині, аби спростувати численні закиди та домисли польської сторони про кількість жертв.

Наголос семінару робився насамперед на потребі опублікувати джерельні матеріали тих трагічних подій. Тому до участі були запрошені спеціалісти-джерелознавці.

У зачитаному тексті доповіді Івана Патриляка, доктора історичних наук, професора кафедри новітньої історії України Київського національного університету ім. Т. Шевченка (історик не зміг особисто відвідати семінар) були озвучені цифри обопільних втрат: "Під час українсько-польської війни на території Холмщини, Грубешівщини, Берестейщини, Полісся, Волині й Галичини з кінця 1942 до кінця 1944 рр. українці втратили 13–16 тисяч убитими (з яких близько 4 тисяч припадало на Холмщину, Грубешівщину і Підляшшя) й до 20 тисяч біженцями; поляки 38-39 тисяч осіб убитими й 355 тисяч біженцями. Величезна різниця в кількості біженців пояснюється тим, що українці Забужжя не бажали покидати свої етнічні землі, вони не знали іншої батьківщини, натомість поляки Західної України, попри всі агресивні заяви і розмови про польськість "Полудньово-всходніх кресуф", усвідомлювали, що їхня історична батьківщина лежить на Заході, а тому, при нагоді, намагалися втекти до етнічної Польщі".

На семінарі лунали тези, що закликали розглядати українсько-польські конфлікти в контексті довготривалої окупації та колонізації України. Саме така ситуація могла спровокувати збройні сутички між обома народами та призвести до фатальних наслідків. Хоча не слід применшувати ролі німців та червоних, що всіляко сприяли конфліктам та підливали олії в полум'я українсько-польської ворожнечі.

Серед промовців на семінарі був краєзнавець з Луцька Іван Пусько. Упродовж 18 років він збирає свідчення очевидців українсько-польських конфліктів на Волині та за допомогою цих матеріалів відтворює минувшину. На сьогодні вже вийшло 10 книг під назвою "Трагедія українсько-польського протистояння на Волині 1938–1944 років", в яких жителі Волинської області діляться спогадами про ті жорстокі роки. Ці спогади історик зібрав під час своїх дослідницьких експедицій.

Історик таким чином намагається відтворити правду та спростувати псевдодані польських дослідників Владислава та Єви Семашко, що у своїй праці "Ludobojstwo dokonane przez nacjonalistow ukrainskich na ludnosci polskiej Wolynia. 1939–1945" налічують близько 60 тис. поляків, закатованих УПА. Водночас наведена ними цифра українських жертв коливається всього лише в межах однієї тисячі.

Іван Пусько, покликаючись на власні дослідження, наводить інші дані про жертви. Зокрема, у Волинській області 8,5 тисячі українців стали жертвами поляків з пляцуфок, від рук українців загинуло 5,5 тисячі поляків. Дослідник відзначив, що нерідко польське населення гинуло від рук любителів "горілки" та "свіжини". Псевдогерої нібито хотіли вислужитися перед керівництвом УПА, вбиваючи мирних жителів. Однак всі ці дії приписують українським повстанцям, звинувачуючи їх у жорстоких розправах.

"Українці не ходили на польську етнічну землю вбивати поляків. А поляки йшли на чужу землю і вбивали корінних жителів. Дані польських жертв на Волині у 50–60 тисяч, які подають Владислав та Ева Семашки – це вигадка. Якщо ж взяти документи ООН про право на територію, про етноцид і геноцид, то треба розібратися, хто той геноцид вчинив – поляків вбито близько 12 тисяч, а українців – біля 19 тисяч", – підсумував Іван Пусько.

Доповідь Ігоря Марчука, наукового співробітника Рівненського обласного краєзнавчого музею, була присвячена спростуванню публікацій польських дослідників про існування конкретного наказу про нищення поляків на Волині, виданого від імені місцевого керівництва ОУН(б) та УПА. Дослідник навів ряд аргументів, в яких доводив, що публікований польською стороною нібито оригінальний документ ОУН(б) – текст таємної директиви "Клима Савура" з архіву СБ України по Волинській області (наведений у книзі В. Філяра "Burza na Wolyniu. Z dziejow 27 Wolynskiej dywizji Piechoty Armii Krajowej" (Варшава, 1997) насправді підроблений текст, фальсифікат, виготовлений радянськими спецслужбами.

На семінарі також були оприлюднений виступ історика Романа Грицьківа (Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича, м. Львів) "Українсько-польське протистояння 1939–1947 рр.: проблема наукового та суспільного осмислення" та зачитано текст виступу Андрія Жив'юка, кандидата історичних наук, завідувача кафедрою історії Міжнародного економіко-гуманітарного університету (м. Рівне) "Політичні настрої та моральний стан польського населення Волині і Полісся на завершальному етапі німецько-радянської війни".

Промовці наголосили на потребі видання документальних матеріалів "Волинського конфлікту" – цієї трагічної сторінки українсько-польської історії. Сьогодні не потрібно перекладати провину з одних плечей на інші. Винними є обидві сторони, адже загинули тисячі ні в чому невинних людей. Важливо визнати помилки та вчитися в історії, аби нічого схожого не трапилося в майбутньому.

На жаль, нині ці події є інструментом польських політичних маніпуляцій. Сучасні перипетії навколо цієї теми – це перш за все брудні спекулятивні ігри, що зневажають пам'ять загиблих та прагнуть підкоригувати історичну правду відповідно до власних потреб.

Як підсумок семінару вчені оприлюднили резолюцію, текст якої подаємо.

V семінар "Українофобія як явище та політтехнологія"
Міфи навколо українсько-польського конфлікту на Волині як українофобські технології

Ініціатива польських політиків щодо проекту ухвали Сейму Польщі про українсько-польський конфлікт на Волині та істерія, піднята навколо цих питань у польських ЗМІ, не мають на меті увіковічнення пам'яті жертв конфлікту, а є звичайною українофобською технологією, яка сіє міжнаціональну ворожнечу та не сприяє добросусідським стосункам України та Польщі. Історія підмінюється політикою. Намагання однобоко потрактувати розвиток українсько-польського конфлікту на Волині під час Другої світової війни, перекласти всю провину виключно на українську сторону і трактувати цей конфлікт як односторонню етнічну чистку насправді має на меті приховати аналогічні дії з польського боку.

Нові об'єктивні дослідження показують, що насправді неспростовними є такі факти:

– проведення на Волині етнічних чисток щодо українців з боку різних польських воєнізованих формувань та польської поліції (шуцманів), у яких брало участь не лише польське цивільне населення, але й римо-католицьке духовенство;

– колаборація поляків з нацистським окупаційним режимом, у тому числі участь у складі поліційних з'єднань для винищення не лише українців, але й чехів, євреїв, поляків із змішаних сімей, які відмовлялися брати участь у братовбивчій війні;

– втрати з українського боку від злочинних дій поляків були значними та становлять кілька десятків тисяч жертв; натомість у польській історіографії занижуються ці показники, а завищується в кілька разів кількість жертв серед поляків.

Через маніпулювання фактами здійснюється спроба вирвати події волинського конфлікту з контексту загальної ситуації в часі Другої світової війни, потрактувати діяльність УПА як виключно антипольську акцію, свідомо замовчується її боротьба проти нацистського та комуністичного режимів, за незалежність України, а разом з тим фактично заперечується право українців на власну державність.

Роздмухування цієї проблеми виносить на перший план українсько-польське протистояння, залишаючи в тіні участь основних тодішніх і сучасних гравців – Росії та Німеччини. Знову формується українофобне об'єднання, а знаряддям у цій грі роблять Польщу і польське суспільство.

Завданням для українських істориків є не штучна політизація проблеми, а продовження всебічних досліджень над важкими питаннями.

ОФІЦІЙНО

ЗАЯВА ПРОВОДУ ОУН(б)

Двозначному тлумаченню підлягає також теза "Декларації" ієрархів двох Церков – РКЦ у Польщі й Україні та УГКЦ в Україні і Польщі – про те, що: "Осуду потребує і крайній націоналізм та шовінізм, бо з атеїстичним і тоталітарним комунізмом та нацизмом, це була ідеологія, яка у XX столітті призвела до мільйонів жертв". Уважаємо неприйнятним співставляти в "одному вироку" сполучником "бо" два найбільш антилюдські режими – німецько-нацистський та большевицько-комуністичний тоталітаризм – з негативною характеристикою поглядів чи настанов окремих людей, які грішать "крайнім націоналізмом" чи проявом "шовінізму". Націоналізм, попри певні "крайні" прояви в деяких країнах, залишається у своїй суті позитивною гуманістичною ідеологією. Тим більше український визвольний націоналізм, який у XIX–XX століттях був рушійною силою у боротьбі українців за збереження своєї ідентичності, за свою свободу й державність.

Провід ОУН(б) уважає недопустимим, щоб несумлінні автори приписували причину вибуху трагедії на Волині командуванню УПА чи тодішньому Проводові ОУН в Україні. Для цього не існує жодних документів, навпаки, Провід ОУН, з ініціативи якого постала УПА, в офіційній заяві засудив взаємне кровопролиття і закликав польських патріотів не піддаватися ворожим провокаціям з боку нацистських і комуністичних окупантів, що часто траплялося. Провід ОУН у "Комунікаті" із жовтня 1943 у справі "Волинських подій" заявив: "Ні український нарід, ні Організація нічого спільного з тими масовими вбивствами не мають".

Так довго, як будемо закривати очі на об'єктивне висвітлення цих віддалених у часі подій і на документальну основу наукових публікацій, будуть існувати чи виростати нові перешкоди на шляху українсько-польського зближення.

Провід і все членство ОУН(б) зі смутком схиляє голову перед жертвою десятків тисяч мирних жителів Волині, корінних українців та поляків. Ми простягаємо руку примирення і просимо у Бога прощення для жертв і винуватців цієї трагедії, яка не мусила статися. Будемо далі шукати правду й захищати свою честь та гідність. Закликаємо продовжувати зусилля у пошуках правди і примножувати жести доброї волі з обох сторін з єдиною метою: відкрити повну правду про трагедію польсько-українського протистояння в роки війни та інформувати молоде покоління двох сусідніх народів, що вони покликані зберігати мир, захистити вистраждану й кров'ю воїнів та невинних людей окроплену свободу, творити добро і достаток у спільному Європейському домі.

Київ, липень 2013 року. Провід ОУН(б)

Закінчення. Початок на 5-й стор.

ПРАВДА КЛИЧЕ!

НАКЛЕП, ЯК РОЗПРАВА НАД НАЦІЄЮ

Заява голови Світової Ліги Українських Політичних В'язнів про поширення фальшивих інформацій відносно українських в'язнів Авшвіцу

Богдан КАЧОР

Нас, колишніх в'язнів нацистських концтаборів, повинно потішити, що редактори "Українського Альманаху", виданого Об'єднанням українців у Польщі, вважали відповідним помістити статтю-розвідку про українських в'язнів нацистських концтаборів Біркенав – Авшвіц (містечка, які розташовані за 50 км від Кракова). До речі, більшість німецьких лагерів були розміщені на території Польщі, тому варто, щоб преса та популярні й наукові видання українців Польщі частіше висвітлювали тему ув'язнення десятків, а може й сотень тисяч українців у тих таборах.

На жаль, стаття Томаша Кобиланського під назвою "Українці в концтаборі Аушвіцу", поміщена в річнику Альманаху за 2013 р., не тільки розчаровує, а й обурює представленням українських в'язнів у викривленому світлі. Дивує, з якою їдкістю розповідається в статті про в'язнів-бандерівців, наближаючись до мерзенного очорнювання. Таким чином, стаття розминається з проголошеною метою – накреслити образ ув'язнених українців в Авшвіці та причин їхнього покарання.

Хоча автор за фахом журналіст (фрілансер), випускник кафедри українознавства при Ягеллонському університеті та магістр Європеїстики за спеціальністю вивчення Голокосту і тоталітаризму, його стаття переповнена дивними суб'єктивними твердженнями. У загальному стаття справляє враження, що написана фахово, але вона часто позначена протиукраїнською тенденційністю і нехіттю до джерел, в яких розповідається про жахливу долю українців з рук гітлерівських катів. Постає враження, що автор належить до людей, погляд яких на українців до такої міри перебуває під впливом стереотипів і міфів, поширених українофобами, що і йому здається немислим обійтися у власному тексті без закидів у бік українців.

У першу чергу варто спростувати твердження Т. Кобиланського, що "тема українських в'язнів у нацистських концентраційних таборах розроблена досить слабко", а "україномовні тексти зі згаданої проблематики здебільшого мають характер спогадів". Можливо, суто наукових праць – обмаль, проте поступово їх з'являється щобільше. Також слід мати на увазі, що більшість українських авторів спогадів про Авшвіц – особи великих знань, і їхні праці містять багато інформаційного матеріалу, корисного й цінного для зрозуміння людей, що творили "український котингент" Авшвіцу, їхню складну долю, трактування з боку адміністрації та її посіпак – україножерного "капо". Довші праці Петра Мірчука, Михайла Марунчака, Данила Чайковського, Степана Феденка, Степана Петелицького, Леоніда Мостовича, Миколи Климишина, Івана Стасіва – дуже вартісні для дослідників хоч би тим, що дають набагато глибшу картину, ніж сухий перелік даних про українських в'язнів. Уважне вивчення тих праць допомогло б авторові запобігти появі низки неточностей у своїй статті.

Дивує, що Кобиланський, ніби несвідомий того, що вцілілі концтаборові архіви – неповні, і тому необхідно було включити в поле дослідження цієї теми і матеріали, подані авторами спогадів. Таким чином, було би уникнено пропущення ряду інших інформацій, що допомогли б в обчисленні кількості українських в'язнів. Наприклад, у статті не згадується про прибуття першого жовтня 1943 р. великого транспорту з евакуйованої львівської тюрми на вулиці Лонцького числом близько 1.600 в'язнів, серед яких було багато членів збройного підпілля ОУН-УПА, а також інших, менших груп членів ОУН-УПА з інших тюрем. Обов'язково дослідити інформацію, яку подає Джудит Стернберг-Нумен (єврейка) у своїй книжці "У пеклі Авшвіцу" ("In the Hell of Auschwitz"). Працюючи медсестрою в дитячому секторі табору Біркенав, вона була свідком того, як одного дня привезли зі Львова яких 5000 українських дітей і розмістили поблизу крематорію №4. На другий день дітей вже не було, тільки з комина крематорія здіймався великий дим, з чого для неї і її товаришок було нетяжко здогадатись про їхню дальшу долю. Про свою коротку зустріч із кількома з тих дітей (а можливо, що були й інші групи) згадував і наш "патріарх українських політв'язнів" – др. Леонід Мостович, сподіваючись, що колись дослідники відшукають більше інформацій про ту нелюдську ліквідацію українських дітей в Авшвіці.

Зрештою, неправдою є твердження автора, що при реєстрації привезених в'язнів записували їм національність, яку кожен в'язень собі бажав. Реєструвати призначені до такої роботи майже виключно польські в'язні, які видавали всім українцям з Галичини та Волині, попри наші протести, виключно відзнаку з буквою "П" для означення польської національної приналежності.

Приголомшує легковажність, з якою автор робить закиди в бік численної групи бандерівців, а фактично груп, бо сотні бандерівців були розміщені по різних бараках (хоча багато з них з часом опинилися у 17-му блоці) і дальші транспорти продовжували прибувати з України. Зовсім дивовижним, а рівночасно просто огидним, є висновок Кобиланського про те, що, мовляв, факт, що "з-посеред двохсот бандерівців, які були в Аушвіці, не пережили близько трьох десятків людей... свідчить про те, що досить хороші умови табірного життя за період перебування в ньому пережила значна частина українців з ОУН(б)". Що то за "хороші" умови мусили бути, коли кожен з нас упродовж усього періоду ув'язнення ледве животів, схуднувши до подоби ходячого кістяка?! Добре знайомі друзі, прибувши до Авшвіцу різними транспортами у різний час, майже не впізнавали один одного, настільки всі фізично змарніли.

Якби Кобиланський потрудився дослідити кількісне співвідношення загиблих до загального числа ув'язнених у нацистських концтаборах, поминаючи табори смерті, то він усвідомив би, що відсоток загиблих бандерівців не був меншим. А якби він уважніше прочитав спогади колишніх бандерівських в'язнів, то запримітив постійну взаємоопіку та величезну взаємодопомогу, яку бандерівські в'язні плекали між собою і яка допомогла багатьом із них вийти живими з концтабірного пекла. І не спустився б він тоді до химерної вигадки, що в'язні-бандерівці "яскраво демонстрували небажання перебувати в лікарській палаті поряд з в'язнями інших національностей, а тому їх лікували разом". Мабуть, треба занести до історії такий унікальний випадок, коли німці піддались капризам своїх в'язнів, водночас застосовуючи проти них усякі диявольські засоби, щоб їх деградувати.

Донедавна протиукраїнські кола взагалі заперечували, що українці переслідувалися нацистами, хіба що якийсь "прислужник" виявився незручним. Але тепер, коли назбиралося забагато документального матеріалу, особливо з розсекречених совєтських архівів, який свідчить про те, як жорстоко німці поводились з бандерівцями, вбиваючи або арештуючи кожного, на кого натрапили, створився новий міф про те, що українці, які були ув'язнені, перебували весь час у "привілейованих умовах", починаючи з самого С. Бандери. Цікаво тільки, чому в концтаборах не було жодного випадку, щоб в'язень-неукраїнець пробував би видати себе за українця, аби отримати той "пільговий статус".

Сумно, що Кобиланський, беручись до оцінки сподівань українців від німецького походу проти большевицької Москви, не зумів глибше вивчити цю тему. Навпаки, у своєму поверховому історичному вступі до теми перебування бандерівців у Авшвіці він продовжує триматись утертого, за фактами фальшивого, міфу про відданість українців гітлерівській Німеччині, при одночасній нетерпеливості німців потурати "сваволі" українців. Шкода, що Кобиланський не потрудився ближче ознайомитись із бандерівцями, хоча б на основі їхніх спогадів.

У жодному випадку ОУН(б) не була схильною жертвувати національними інтересами, правами, свободою і гідністю українського народу та всіх його членів задля блідих обіцянок, висловлених особами, які не укладали німецьку політику. Це німці швидко зрозуміли, і тому вважали ОУН такою небезпечною, що вже в перших тижнях окупації взялися арештовувати і ліквідовувати її членів. Варварство німців скоро насторожило більшість українців, але замкнений у стереотипах автор цього не добачає. Упереджене перекручення тодішньої української дійсності саме і привело автора до бридких тверджень на кшталт: "Бандерівці, які перебували в Аушвіці, були переконані, що німці нададуть їм особливого статусу". Авжеж!

Кожен з українських в'язнів може розказати про не один випадок паскудного трактування з рук брутального в'язничного капо, що в Авшвіці складалося в основному з поляків. Майже кожного з нас капо вітало погрозами "ми вас ту, хлопи, викончимо..." Але задля потреби кращих відносин з польським народом в обличчі непоправної поведінки супроти нас з боку "північного сусіда", мало хто згадував у своїх публічних спогадах про ті темні плями в польській героїчній міфології. На жаль, оправдання таких дій, як жорстокі вбивства братів С. Бандери тим, що це була помста за вбивство міністра Б.П'єрацького (відомого українцям брутальними репресіями), як це читаємо і в статті Кобиланського, не служить інтересам дружби.

Для мене – одного з численних українців, що були ув'язнені нацистами, який особисто перейшов жахіття Біркенав – Авшвіц (в'язень 154754), а далі — концентраційних таборів Мавтгавзені (в'язень 118876), Мельку та Ебензее, було боляче на схилі життя прочитати статтю, в якій необізнаний автор дозволяє собі знецінювати тяжкі терпіння українців, а особливо бандерівців, яких в таборі поважали за те, що, попри найбільш нелюдські обставини, намагалися зберігати людську гідність і гуманність. Неетично, щоб під прикриттям дослідження про українців, ув'язнених у Авшвіці, молодий автор брався до розправи над українцями-бандерівцями, які у своїх рядах понесли так багато втрат з рук расистських душогубів. У світлі широкозакроєної кампанії українофобських наклепів, особливо брудних супроти бандерівців, що все дужче розгортається за безсумнівного сприяння російських спецслужб, необхідно, щоб сьогоднішні дослідники були більш обережні, прискіпливі та виважені в опрацьовуванні тематики, що стосується українського минулого, тим більше, якщо вибудовується навіть підроблення "документів".

Богдан КАЧОР,
голова Світової Ліги Українських
Політичних В'язнів

ВАРТО ЗНАТИ

ТАКІ РАПТОВІ ЗМІНИ

20 червня цього року верхня палата парламенту (сенат) Польщі прийняла резолюцію "У 70-ту річницю Волинського злочину", якою звинуватила Організацію українських націоналістів та Українську повстанську армію в проведенні проти польської людності Волині та Галичини "етнічної чистки з ознаками геноциду". У резолюції висловлено шану членам Армії Крайової та інших польських збройних формувань на теренах України, "які вели драматичну, нерівну боротьбу в обороні польського цивільного населення". Про жертви з українського боку навіть не згадано.

І це після того, як 10 років тому дві держави публічно примирилися. Адже у 2003 році, коли відзначалися 60-ті роковини подій на Волині, парламентарії України і Польщі та Президенти Леонід Кучма і Александр Кваснєвський заявили про примирення.

Відомий історик та громадський діяч Володимир В'ятрович пов'язує раптове "замороження" дружніх стосунків із втручанням "третьої сторони". Він нагадує, що ще 15 липня 2009 року польські парламентарії прийняли постанову, мовляв, "ОУН і УПА вчинили антипольську акцію масові мордування, що мали ознаки етнічної чистки та геноциду". Її приймали гарячково, без індивідуального голосування й обговорення, це питання навіть не було включене до порядку денного. Такий поспіх В'ятрович пов'язує з тим, що напередодні, 14 липня Польський сейм прийняв спеціальну постанову "Про вшанування жертв злочину, вчиненого в 1937–1939 років проти поляків – мешканців СРСР". Адже в результаті тривалої співпраці Архіву СБУ (який на той час очолював В'ятрович) та Польського Інституту національної пам'яті було видано чималий збірник документів про так звану "польську операцію НКВД" 1937 року, коли в радянській Україні за національною ознакою було репресовано понад 150 тисяч поляків, 110 тисяч із них розстріляно. "На думку багатьох дослідників, дії радянської влади, яка ставила собі за мету під прикриттям боротьби зі шпигунами розгорнути знищення польської національної меншини в СРСР, були класичним прикладом геноциду", – зазначає історик.

Цьогорічну дивну постанову польського парламенту Володимир В'ятрович пов'язує із 80-ми роковинами Голодомору. "Повернення до теми оцінки злочину на Волині як геноциду знову стало актуальним, – наголошує дослідник. – За результатами першого півріччя цього року "геноцид проти польського населення" цілком заступив собою спроби нагадати про 80-ті роковини геноциду, який забрав життя мільйонів українців".

Цікаво, що й церковні ієрархи Польщі цілком підтримують "перекреслення миру". У червні 2005 року у Львові й Варшаві було проголошено "Послання єпископів греко-католицьких України та римо-католицьких Польщі з нагоди акту взаємного пробачення і поєднання". Утім цього року запланованого підписання спільної заяви з нагоди 70-річчя Волинської трагедії католицьких єпископів східного та латинського обрядів України не відбулося. Звернення собору українського греко-католицького духовенства польські католицькі єпископи проігнорували. Польський архієпископ Мечислав Мокшицький, який керує справами РКЦ в Україні, не погодився на спільну заяву, бо в її тексті "не засуджено український націоналізм". Відомий публіцист Вахтанг Кіпіані нагадує, що "ідеологія польського націоналізму католикам у цій країні не чужа. Чому багато прикладів. Від світлих до ганебних, у стилі антиукраїнської та антисемітської діяльності ксьондзів Ісаковича-Залеського і Ридзика".?До речі, Тадеуш Ісакович-Залєскій, який очолює Польське товариство кресов'яків, у квітні 2010-го разом з нардепом Вадимом Колесніченком організував у Києві скандальну виставку "Волинська різанина: польські та єврейські жертви ОУН-УПА", де під виглядом жертв українців подано фото, починаючи від 1918 року, з жертвами НКВС, нацистів і навіть... армії Будьонного.

"УМ", ч. 97

ВІХИ ІСТОРІЇ

НОВА ДОБА УКРАЇНИ

16 липня 1990 року Верховна Рада України ухвалила Декларацію про державний суверенітет України. Відтоді в літописі нашої держави розпочалася нова сторінка, новий відлік часу – епоха утвердження України як самостійної та незалежної країни.

У складі депутатів Верховної Ради УРСР XII скликання (1990–1994 рр.) абсолютну більшість (239 чол.) становила компартійна частина. Однак ідея національного відродження незалежності заявляла про себе дедалі наполегливіше устами меншості – національно-демократичної частини парламенту. Партійно-державне керівництво республіки не могло протистояти цим настроям і вперше пішло на крок, що суперечив політиці центру, який не збирався відмовлятися від диктату в ставленні до республік.

Декларація складається зі вступу (преамбули) та 10 розділів: I. Самовизначення української нації; II. Народовладдя; III. Державна влада; IV. Громадянство; V. Територіальне верховенство; VI. Економічна самостійність; VII. Екологічна безпека; VIII. Культурний розвиток; IX. Зовнішня і внутрішня безпека; X. Міжнародні відносини.

Через нерішучість і непослідовність більшості народних депутатів Декларації не було надано статусу конституційного акта. У результаті вона могла залишитися планом на майбутнє, набором добрих побажань. Однак та ж обережна більшість погодилася на внесення до Конституції УРСР статті, що проголошувала верховенство законів Української РСР над союзними законами. Цей важливий крок сприяв наповненню Декларації реальним змістом.

Історичне значення Декларації про державний суверенітет України полягає в тому, що суверенітет офіційно визнано необхідною умовою дальшого розвитку української нації; визначено основні напрямки діяльності по досягненню реального суверенітету.

Прийняття Декларації стало першим кроком до відновлення історичної справедливості, відродження української державності як ідеї соборності українського народу та його земель. Цей документ відкрив новий етап в історії нашого народу, проголосивши основні політичні, економічні, соціальні цілі, довгострокові перспективи розвитку Української держави В Декларації було визначено найбільш принципові позиції, які орієнтували народ на створення самостійної, правової держави, на розвиток демократії, всебічне забезпечення прав і свобод людини. Вона стала тією цінністю, яка об'єднала суспільство у непростий час визначення свого майбутнього в серпневі дні 1991 року.

Саме спираючись на Декларацію, було ухвалено Акт про державну незалежність 24 серпня 1991 року, який разом з державним суверенітетом був підтверджений волевиявленням народу на Всеукраїнському референдумі в грудні того ж року.

Декларацією проголошено самовизначення української нації, народовладдя, принцип поділу державної влади на законодавчу, виконавчу і судову, територіальну цілісність України в межах наявних кордонів, економічну самостійність, виключне право народу України на володіння, користування і розпорядження національним багатством України, захист усіх форм власності в державі, гарантії екологічної безпеки і культурного розвитку. Ці базові положення лягли в основу законодавчих актів державного значення – Конституції, законів України.

Цим документом декларується також право держави на власні Збройні сили, внутрішні війська та органи державної безпеки. Україна урочисто проголосила про свій намір стати в майбутньому постійно нейтральною державою, яка не бере участі у військових блоках і дотримується трьох неядерних принципів: не застосовувати, не виробляти і не набувати ядерної зброї.

Важливе значення мала Декларація й для розвитку зовнішніх зносин України як суб'єкта міжнародного права. В розділі, присвяченому її ролі в міжнародних відносинах, було закладено основоположні принципи й пріоритети української зовнішньої політики. Ці основні засади, розроблені ще коли Україна була у складі Радянського Союзу, й зараз визначають спрямування нашого зовнішньополітичного курсу. Визнавши перевагу загальнолюдських цінностей над класами, пріоритет загальновизнаних норм міжнародного права перед нормами внутрішньо-державного права, Декларація заклала необхідну базу виходу України – остаточного і незворотного – на міжнародну арену, починаючи з грудня 1991 року.

Акт проголошення незалежності України сконцентрував в собі роки і століття сподівань, невтомного національного й державотворчого поступу нашого народу. І на цьому довгому та бурхливому історичному шляху Декларація про державний суверенітет стала поворотним пунктом в сучасній історії України, наблизивши до здійснення споконвічну мрію українського народу про свободу та незалежність.

ДО 69-Ї РІЧНИЦІ УГВР

У БОРОТЬБІ ЗА НАЦІОНАЛЬНУ, ДЕМОКРАТИЧНУ ДЕРЖАВУ

Збройна боротьба, що її вели ОУН і УПА проти нацистського і сталінського тоталітаризму, вимагала консолідації нації: створення всеукраїнського представництва українського народу і в самій Україні, й перед зовнішнім світом. З ініціативи ОУН(б) було вирішено створити надпартійний політичний орган, завдання якого полягало б, насамперед, в об'єднанні на демократичних засадах розпорошеного національно-визвольного руху.

Задля створення нового політичного органу українського підпілля за рішенням Головної Команди УПА, схваленим Проводом ОУН(б), було утворено Ініціативний комітет (Лев Шанковський). який підготував Установчий Збір і накреслив його тимчасову платформу. Такий політичний центр самостійницького підпілля було створено (липень 1944 р.) в умовах глибокої конспірації в районі (тоді був у цілому під контролем УПА) поблизу сіл Сприня й Недільна на Самбірщині Дрогобицької (тепер – Львівської) області. Він прийняв назву Українська Головна Визвольна Рада (УГВР).

Усього в Установчому Зборі УГВР, який відбувся 11–14 липня 1944 року, брало участь 25 відомих осіб, які представляли і певні політичні середовища, і певні сили: членів ОУН було 9, інші (16 членів Ради) не були оунівцями. Із них 6 народилися на СУЗ, 2 – родом з ПЗУЗ, інші – були із західних земель України. Освітній ценз членів УГВР, як на підпільну установу, був досить високим: усі (крім трьох) мали закінчену вищу освіту.

Установчі збори УГВР ухвалили декілька конкретних та лаконічних програмних документів – Тимчасовий устрій УГВР, Політичну Платформу та Універсал УГВР до українського народу. Усі вони наголошували на необхідності досягнення основної мети Ради – здобуття Української Самостійної Соборної Держави.

Так, своєрідною декларацією принципів та перспектив українського визвольного руху став окремий Універсал, з яким Українська Головна Визвольна Рада звернулась до українського народу. В Універсалі УГВР визначалася найвищим керівним органом українського народу на час його революційної боротьби, аж до створенні уряду Самостійної Соборної Держави на українських етнографічних землях; присягалася боротися за справедливий лад без гніту і визиску, за вільну працю селянина і робітника, за широку ініціативу трудящого населення в усіх галузях господарської діяльності.

Одним з найважливіших програмних документів конституційного характеру, в якому чітко і недвозначно сформульовано політико-правові засади діяльності УГВР – цілі й завдання та її основні ідейно-програмні принципи – стала політична Платформа УГВР.

Цікаво, що однією з основоположних засад укладення політичної Платформи, за визначенням Р. Шухевича (Тараса Чупринки), мала стати теза про те, щоб "визнати демократію як принцип представництва". З цього погляду, цілком логічним для УГВР виглядало підтвердження її прямого зв'язку з традиціями українського національно-визвольного руху і Українською державою 1917–1921 років.

Надзвичайно важливий висновок у документі зроблено на підставі характеристики сучасної світової війни як війни сил двох імперіалізмів – московсько-більшовицького й німецько-гітлерівського, що жадають і колонізації, і знищення України. Далі у документі зазначалось, що сучасна війна, виснажуючи ворогів, веде їх до соціально-політичного розкладу. А це створює сприятливі умови для визвольної боротьби поневолених народів та їхньої перемоги. Така ситуація в цій війні вимагає боронити український народ від фізичного знищення і вести його до боротьби за визволення й за власну суверенну державу. Саме здійсненню цих завдань і повинен послужити єдиний всеукраїнський фронт, організований на основі об'єднання усіх наявних національних українських сил, які прагнуть до української суверенної держави. Єдиним центром цього фронту і мала стати УГВР, в яку організовувалися представники усіх українських земель і українських політичних сил.

Сотня УПА «Леви», яка охороняла 1-ий Великий збір УГВР

Носієм і джерелом влади, за Платформою УГВР, мав бути український народ. Йому забезпечувались усі основні права і свободи. У документі було визначено і закріплено принцип верховенства права і рівності всіх перед законом, гарантувались права національним меншинам. Найвищою метою здорового національного організму декларувалося збереження життя нації, національної єдності і культури, а запорукою для її досягнення є власна національна суверенна держава. Позиція щодо створення національної держави органічно ґрунтується на українській державно-правовій традиції та стійких і оригінальних першоджерелах української національної духовності.

Українська Головна Визвольна Рада поставала як вищий державно-політичний орган воюючої України, який згодом мав сформувати повноцінний український парламент та уряд.

Соціально-економічний устрій держави мав забезпечуватися на основі різних форм власності за наявності вільного ринку з великою часткою державних монополій. Так, об'єктами права власності держави оголошувалися земля, надра, водні та інші природні ресурси – усі мали бути усуспільнені. Право власності на землю для окремих приватних власників у Платформі не забезпечувалось, але гарантувалася передача земель сільськогосподарського призначення у постійне користування трудовим хліборобським господарствам, передбачалось і одержавлення важкої індустрії та важкого транспорту, декларувався вільний розвиток торгівлі, дрібного підприємництва і кооперативів. Гарантувалось право на працю та соціальний захист.

Таким чином, у політичній Платформі та інших документах УГВР бачимо спробу реалізації тяглості ідеї українського парламентаризму, встановлення демократії у сфері суспільного життя та лібералізації економіки. Зміст документа сповнений почуттям відповідальності творців УГВР за цілісність української державницької ідеї, що полягала у подоланні окремішності і винятковості окремих партійних груп задля спільної мети. Проголошені УГВР принципи, які фактично були політичною програмою ОУН і УПА, адекватно виражали політичні прагнення керівництва та усього загалу руху, який увійшов в історію під назвою "бандерівського". Створення Української Самостійної Соборної Держави було саме тим чинником, який зумовлював його притягальну силу.

Сторінку підготували
О. ДМИТРЕНКО, А. КОВАЛЬ

ПОСТАТІ

ЧИН В ІМ'Я СВОБОДИ

Ар'є ВУДКА – філософ, письменник, дисидент, колишній політв'язень радянських концтаборів. Нині мешкає в Ізраїлі.

Він народився 30 жовтня 1947 року в м.Павлоград на Дніпропетровщині. До дисидентського руху долучився в юності. 1969 року був заарештований. Ар'є Вудку засудили "за сіонізм" до семи років таборів суворого режиму. Каральний термін він відбув повністю – у мордовських, пермських концтаборах, у Владимирській тюрмі.

За п'ять місяців до звільнення Вудку перевели з Владимирського "централа" у Пермський концтабір № 36, де перебували українські політв'язні, які стали для нього і однодумцями, і щирими друзями. А Вудка вчинив громадянський подвиг.

Ар"є мав чудову пам'ять. Інтелектуальні розмови з побратимами-українцями, читання поезії, що народилася за гратами, підштовхнули до роздумів, як подати на волю голос із неволі. Адже незабаром Вудка вийде з ув'язнення, звісно, клопотатиметься про виїзд до Ізраїлю…

Це була дивовижна ідея. Несамовита, навіть. Але він її втілив у життя.

Коли політв'язень виходив із концтабору, то не лише особисті речі, а й його тіло тюремники оглядали так скрупульозно й прискіпливо, що винести бодай клаптику паперу було неможливо. А Вудка – виніс! Щоправда, не папір. Хоча до нього під час огляду застосували максимум пильності. Він вивчив напам ять понад 150 віршів в'язнів – українців, але зазирнути в його світлу голову не змогли, та й не здогадалися про "крамолу", навіть вишколені служки системи.

Ах, яка то була поезія – висока, щира! Вірші Василя Стуса, Івана Світличного, Ірини Сеник, Євгена Сверстюка, Зіновія Красівського, Валентина Мороза, Святослава Караванського, Михайла Осадчого, Олекси Різниківа, Михайла Луцика та інших українських політв'язнів дихали свободою !

Вудка повернувся до Дніпропетровська, де на нього чекав негласний нагляд гебістів, періодичне спілкування з ними на предмет "виправлення", шантаж, прозорі погрози. Він не приховував, що хоче емігрувати на етнічну батьківщину, і подав документи на виїзд до Ізраїлю. Режим перешкоджав його намірам, а Вудка демонстрував послідовність. Нарешті через два роки він одержав дозвіл.

Попри нові умови життя, незнайоме середовище, Вудка ні на мить не забував про своїх друзів і їхній поетичний голос із-за грат. Він зумів вийти на українське націоналістичне середовище в Мюнхені, і його посланець прибув до Ізраїлю. Спочатку Ар"є надиктував вірші на магнітофон… Згодом, аби уникнути неточностей під час друкування, відтворив їх власною рукою. Пам'ять не підвела! Півтори сотні віршів стали надбанням вільного світу. Важко повірити…

1978 року в Мюнхені вийшла друком книжка "Поезії з-за колючого дроту". Щоправда, про Вудку в передмові не згадано, може, з метою конспірації, щоб не зашкодити людям, з якими він спілкувався в Україні. Він співпрацював з часописом "Визвольний шлях". Написав книжку "Московщина", в якій піддано жорсткій критиці ідеологію російського імперіалізму. Книжка вийшла друком у Лондоні за сприяння Української видавничої спілки.

А 2002 року Ар'є Вудка прибув в Україну, де його чекали вірні друзі, – ті, з якими його поєднали реалії таборів суворого режиму, ті, хто знав про нього з розповідей і сприймав його, як легенду. Мені пощастило зустрітися з Вудкою завдяки його друзям, легендарним, як і він, особистостям – Євгенові Сверстюку та Василеві Овсієнку. Такі зустрічі належать до непроминальних. Вони залишають пам'ять на все життя. Як і героїчний Чин в ім'я свободи Ар'є Вудки.

Марія БАЗЕЛЮК

РОСІЙСЬКА ЛІТЕРАТУРА І КОЛОНІАЛІЗМ

Ар'є ВУДКА

1. Література як самосвідомість суспільства

Велика література, достойна цієї назви, це фокус, в якому сконцентровані болючі проблеми суспільства. Це погляд суспільства на себе, тобто його самосвідомість, совість, сумління і прагнення. Це документально зафіксована суспільна думка нації.

Нація як колективна особистість віддзеркалює в літературі свою душу. Це особливо стосується такої нації, як російська, у якої література (легальна чи самвидавна) майже завжди була єдиним віконцем, де людина могла проявити себе серед павутиння тотальних заборон.

Тому "поет в России – больше, чем поет" (Євтушенко). Тому будь-який справжній російський письменник відчуває на собі якесь особливе зобов'язання, надзвичайне покликання.

Російській літературі властиве "дум высокое стремленье", яке і вивело її на світову арену.

Але у даному випадку нас цікавить співвідношення між прагненнями і діями – в першу чергу щодо інших народів, з якими перехрещувалися шляхи Росії. Совість людини виявляється в самооцінці своїх відносин з іншими людьми. Так само і совість нації невіддільна від її ставлення до інших народів. Особливо яскраво вирізьблюється ця совість у письменників Росії, де література силою обставин змушена взяти на себе позалітературні завдання.

Наймогутніша колоніальна імперія новітніх часів – британська – показала світу подиву гідне явище палкої солідарності свого генія з поневоленим англійцями ірландським народом:

Я завидовал, ерин, твоим храбрецам,
Хоть в цепях был их остров,
и гений гоним,
Я завидовал жарким ирландским
сердцам...

Це Байрон, з поезією якого я ознайомився в російському перекладі. Він знайшов у собі силу протиставитися загальнопануючим шовіністичним настроям ненависті і презирства до ірландців. Саме в цьому і полягає функція сумління: поставити правду і справедливість вище емоцій і бажань. Тому не треба дивуватися, що англійці не стояли на смерть за збереження імперії, а дозволили порівняно легко розпустити її. Навіть якщо сумління нації втілюється в одній великій особі, воно знаходить дорогу до інших сердець. Гірше, коли і однієї особи не знаходиться...

Тож придивімось ближче до російської національної совісті й пошукаймо, як вона ставилась до проблеми російського колоніалізму.

2. Від Пушкіна до Солженіцина

И с отвращением читая жизнь мою,
Я трепещу и проклинаю,
И горько жалуюсь, и горько слезы лью,
Но строк печальных не смываю.

Від Пушкіна, який міг такими очима подивитися на себе, можна було б чекати багато і в плані самокритичного ставлення до своєї нації. Власне від нього починається духовна зрілість російської літератури, яка до того часу перебувала здебільшого в пелюшках офіціозних од. Але уважний перегляд творчості Пушкіна розвіює ці сподівання. Нічого кращого, ніж порада зливатись у російському морі, поневолені народи від Пушкіна не дочекалися, хоча він чудово вмів схоплювати їхні настрої:

Но независимой державой
Украине быть уже пора,
И знамя вольности кровавой
Я подымаю на Петра!
("Мазепа")

Аж до Солженіцина подібне розуміння української проблеми не з'являлося в російській літературі. Здавалося б, залишилося зробити останній крок: зрозуміти чужий біль, як свій, і визнати за чужим народом такі самі права, як і за своїм. Але цього природного кроку зроблено не було. Навпаки:

Смирись, Кавказ! Идет Ермолов.
Уж Польша вас не поведет:
Через ее шагнете кости.
Восстав из гроба своего,
Суворов видит плен Варшавы.

Навіть людину, звиклу до шовіністичної совєтської казенщини, може вразити така сила ненависті до своєї жертви.

Гоголь, з походження українець, у своїх політичних поглядах дотримувався здебільшого російської орієнтації. Він чудово схопив і палко виклав суть російських прагнень:

"Уже и теперь чуют далекие и близкие народы: подымается из руской земли свой царь, и не будет в мире силы, которая бы не покорилась ему".

Тут коментарі зайві: досить замінити "російську" на "німецьку" і "царя" на "фюрера" – і сам Геббельс підписався б під цим обома руками.

Але найбільш дивна й характеристична фігура – Лермонтов. Висланий за вільнодумство у колоніальне військо, він бачив і описав усі жахіття підкорення Кавказу:

Как дикий зверь, в смиренную
обитель
Врывается штыками победитель.
Он убивает старцев и детей,
Невинных дев и юных матерей
Ласкает он кровавою рукой...

Що ж, картина знайома. Але як сам Лермонтов ставився до неї? Він, політичний засланець, бився разом з цими "дикими звірами" проти кавказьких повстанців! А в одному з віршів він дає їм ще й цікаву пораду:

Смирись, чеченец! Запад и Восток,
Быть может, скоро твой разделят
рок.
Пройдут года, и скажешь сам
надменно:
Пускай я раб, но раб царя вселенной!

І поетам-патріотам Литви Лермонтов дорікає:

Вам солнца Божьего не видно
За солнцем русского царя!

Це дійсно "верный росс" з комплексом раба, що пишається своїм рабством. Але ж той самий Лермонтов писав і зовсім інші рядки:

Прощай, немытая Россия,
Страна рабов, страна господ,
И вы, мундиры голубые,
И ты, послушный им народ.

Быть может, за хребтом Кавказа
Укроюсь от твоих царей,
От их всевидящего глаза,
От их всеслышащих ушей.

Але, замість пошуків сховища, він багнетом і пером почав витягати інші народи із їхніх сховищ під невблаганне російське "сонце". Мовляв, мені, росіянину, можна бути проти мого царя, але ти, чужинець, мусиш йому підкорятися, а якщо ні, то я тебе примушу!

Того, хто знайомий з совєтським життям, така настанова росіян аж ніяк не дивує... Тому неросіяни дуже скептично ставляться до російського вольнодумства.

Найбільші російські прозаїки – Толстой і Достоєвський – стали світовими класиками. Багато хто вважає їх втіленням совісті Росії. Дивна вона, та совість. Адже ті "вчителі людства" готові були вмерти за високу мораль тільки на папері: у своєму власному житті вони звичайно діяли навпаки. Але навіть на папері можна простежити деякі цікаві речі. Страшним контрастом до майстерного змалювання росіян, яке грає всіма барвами, найтоншими нюансами й глибиною, є зображення тими ж таки класиками неросіян, які в кращому випадку примітизовані, а в гіршому – карикатуровані та обпльовані. Ці російські генії, що проголошували універсальність всесвітньої любові, в глибинах свого серця не здатні були відчути в неросіянах повноцінних людей. І ця відрухова, підсвідома настанова втілилась в їхній творчості, де неросіяни виглядають або як "унтерменші" або взагалі як якісь відразливі та шкідливі хробаки. Особливо це кидається в очі у Достоєвського, якого "истинно русские" перетворили на свого кумира.

Можна було б багато цитувати цього ненависника всіх неросіян, але надто огидно. Якщо іноді і зустрінеш там хоч трохи людську постать неросіянина, то аж здивуєшся: звідки виплив цей виняток? І в цьому велика відмінність росіян від усіх інших народів, які створили великі літератури: навіть гітлерівська Німеччина не могла похвалитися геніальними нацистівськими літературними творами. Навіть коли шовіністам вдалося запалити ненависть німецький загал – великі письменники залишили Німеччину й боролися проти цієї ненависті. В Німеччині були людиноненависницькі гасла, але не було ненависті до ненімців у великій літературі. В Росії постійно кружляють святенницькі гасла, а ненависть, погорда і зневага до неросіян заховались у найвищих виявах російської творчості! Тому людоненависництво в Німеччині було вульгарно відвертим і тимчасовим, а в Росії воно глибоко приховане під офіційним лицемірством і є незмінною рисою російської дійсності.

Достоєвщина – це не "режим", не "партократія", не кимось і якось накинута, але сама душа Росії у найглибшому її вияві, і в цьому її справжній жах. Це не думка, не настрій, не запал (всі вони тимчасові) – а глибини підсвідомості нації, які в кожній кризовій ситуації виплескуються назовні, сіючи навкруги наругу, рабство і смерть.

Зрозуміло, що Достоєвський був палким прихильником російського колоніалізму, а "совістливий" Толстой взагалі цю проблему не помічав.

Не буду зупинятися на неситому імперіалістові Тютчеву, на Блоці з його зловісно-підступними "Скифами", бо хочу обговорювати лише найвищі прояви російської творчості.

Тому перейду до Солженіцина, який за російським звичаєм проголошує багато напівгарних-напівпідступних гасел, але ніде не вимагає прямо і безкомпромісно покинути загарбані колонії. І це вже не якийсь поміщик, а в'язень ГУЛАГу, який довгі роки сьорбав голодну баланду разом із полоненими вояками УПА, партизанами країн Балтики! І цей в'язень, совість сучасної Росії, не може без обурення згадати Берестейський мир. Він вбачає в ньому "відрізання від Росії частини її тулубу", хоч насправді цим містичним "тулубом" були виключно поневолені Росією народи. Цей вигук з глибини Солженіцинового серця повністю перекреслює його гарненькі гасла, бо відкриває справжнє почуття, глибинне, а не формальне світосприймання.

"Визвольний шлях", липень, 1983 р.

На світлині (зліва направо): Євген СВЕРСТЮК, Степан БРАЦЮНЬ та Ар'є ВУДКА. 2002 рік

ДО 80-РІЧЧЯ ГЕНОЦИДУ

РОКОВИНИ ГОЛОДОМОРУ ТРЕБА ВІДЗНАЧАТИ НАВЕСНІ

Ірина МАГРИЦЬКА

Той, хто добре знайомий з історією українського народу, напевне, знає, що власне сам Голодомор-геноцид в СРСР на теренах, заселених українцями, відбувся в першому півріччі 1933 року. Апогей же смертності від нього припадає саме на весну того страшного року.

Усе, що коїлося в Україні у 1932-му, мало чим відрізнялося від тотального голодування (не плутати з Голодомором) на всіх інших теренах колишнього СРСР унаслідок сталінської політики колективізації та індустріалізації.

У зв'язку з цим хочу поділитися своїми новими спостереженнями відносно Голодомору та його наслідків для українського суспільства.

ЧАС СПРАЦЮВАВ НА КАТІВ УКРАЇНЦІВ

Уже багато написано поважними авторами про той ментальний злам української нації внаслідок Голодомору, який перетворив її в цілому з європейської на совково-євразійську. І те, що сьогодні приблизно половина українців прагне до Євросоюзу, аж ніяк не заперечує цього постгеноцидного феномену. Бо прагнуть вони, з подачі хитромудрих політиків і політологів, у своїй абсолютній більшості зовсім не до ментально-суспільних цінностей Європи, а до її добробуту – пенсій та зарплат, садиб, авто, доріг, одягу, ліків, і в кращому випадку – до освіти.

Щось подібне вже було, коли наспіх перефарбовані комуністи агітували нас восени 1991-го за незалежну Україну, друкуючи мільйонними накладами листівки, в яких писалося про те, наскільки більше в нас буде телевізорів, холодильників та сала за умови виходу з СРСР. Сьогодні, коли це все виявилося циничною посткомуністичною брехнею, відсоток прихильників нашої незалежності скоротився вже більше ніж удвічі і продовжує падати.

Це пряме свідчення глибокої морально-духовної кризи постгеноцидного суспільства, яке майже на всіх виборах жахає європейців своїми політичними уподобаннями, зводячи тим самим нанівець таку загальнолюдську цінність, як демократія.

Але Голодомор перетворив на колгоспних рабів не всіх українських селян. Загальновідомо, що суспільно-політичні зміни менше зачіпають свідомість людей літніх та почасти зрілих, які пристосовуються до тих змін значно гірше за дітей та молодь.

Доказів цьому достатньо. Саме на цій аксіомі соціології не в останню чергу базуються імміграційні закони багатьох країн світу, які значно гостинніше приймають до себе на постійне проживання іноземців до 35 років. Це саме та вікова межа, після якої людині вже важко змінитися й пристосуватися до нових умов життя за будь-яких обставин.

Саме тому сьогодні електоральною базою комуністів в Україні є люди пенсійного віку, які не змогли пристосуватися до зміни суспільно-політичного ладу в Українській державі.

Саме тому навіть Голодомор не зміг ментально зламати всіх літніх та частково зрілих людей навесні 33-го. Наймолодші з них народились у другій половині 90-х років позаминулого сторіччя. І тільки зараз я зрозуміла, що ті дивного вигляду сільські дідусі та бабусі, яких мені довелося бачити в Луганську тільки в моєму дитинстві у 60-і, були саме ними. З великими порепаними від землі хліборобськими долонями, ті літні люди торгували тоді на міських базарах соняшниковим насінням та власною городиною.

Я пам'ятаю, як ці вдягнені у традиційний український одяг селяни завжди усміхалися крізь сльози та доброзичливо тягнулися до нас, дітлахів, пропонуючи простенькі "гостинці" (льодяники, повітряні кульки та те ж таки насіння), незважаючи на те, що ми іноді глузували з їхнього допотопного вигляду.

Розмовляли вони всі виключно українською, але вишиванок не носили, бо то був святковий одяг, а свят у тих літніх людей від 1933 року вже ніколи не було. Але саме такі їхні риси, як привітність, доброзичливість, увічливість та чуйність, відзначив у своїх працях першовідкривач нашого постгеноцидного суспільства та його класик – Джеймс Мейс.

Сьогодні я вдячна долі, що вона дала мені можливість наживо побачити тих, не спотворених Голодомором, справжніх українських селян.

Уже в 70-і та 80-і роки з тих самих сіл до Луганська приїздили вже зовсім інші діди – нерідко напідпитку, часто-густо покалічені війною, у військових галіфе, з гармоніками. Бувало, вони матюкалися, співали фронтових пісень та жебракували, не зважаючи на інших. У 90-і та нульові їх змінили літні селяни в картузах і лавсанових костюмах у тонку смужечку з колючими, повними підозри очима. Це все були вже діди з постгеноцидних поколінь селян, яких той самий Мейс схарактеризував як байдужих та жорстоких.

Але то ж були діти та внуки тих самих хліборобів-атлантів, яких я ще застала у 60-і. Можливо, навіть їхні власні діти, на яких Голодомор справив значно більший вплив, ніж власні батьки. Тому можна тільки здогадуватись, який глибокий конфлікт поколінь пережило українське село в другій половині 30-х.

Узагалі-то, всю правду про те, що коїлось в українських селах навесні 1933-го та в кілька наступних років, ми могли б дізнатися тільки з високохудожнього літературного твору, написати який міг би тільки безпосередній геніальний свідок Голодомору.

Маленькі генії тоді в українських селах і станицях були. Але вони були приречені на голодну смерть, бо, як відомо, геній та злодійство – поняття не сумісні, а пережити голодний геноцид без допомоги останнього було дуже важко. Бо ж геніальна дитина ніколи не стала б їсти суп зі своїх друзів-сусідів. Вона навряд чи залишилася б у сім'ї, якщо її голова видав більшовицькій владі за кілька буханців хліба місце, де ховали зерно близькі родичі.

Як приклад, наведу розповідь полтавської студентки Ярослави Дяченко, опубліковану в журналі "Країна" за листопад 2010 року. Її бабуся розповіла їй про голодну смерть свого брата Іванка навесні 1933-го. Уже пухлий, той зліг, обклався книжками та сказав свої останні в житті слова: "Як мало я пожив, як мало прочитав і знаю". Тих, хто знає, на кого перетворюється пересічна людина на порозі голодної смерті, гадаю, не треба переконувати в тому, що так піти з життя міг тільки геній…

Голодні люди залишають села в пошуках їжі. Харківщина, 1933 р. Фото інж. А. Вінерберга

ГОЛОДОМОР БУВ ГЕНОЦИДОМ НЕ СТІЛЬКИ СЕЛЯН, СКІЛЬКИ САМОГО УКРАЇНСТВА

Загальновідомо, що смертність від голоду в містах СРСР у 1932–1933 роках була в межах відсотка. І тільки в Ставрополі та Краснодарі, за даними Роберта Конквеста, частка померлих від голоду людей приблизно складає відповідно 36 і 29 відсотків. Тобто рівень смертності в тих містах у цілому дорівнює рівню смертності від Голодомору в кубанських та ставропольських станицях.

Пояснювати це тільки тим, що на Північному Кавказі (Кубані та Ставропіллі) проживало тоді 64 відсотки українців, гадаю, було б помилковим. Хоча б тому, що в самій Україні цей відсоток тоді був значно вищим.

Не можна пояснити цей феномен і тим, що в тих містах відсоток етнічних українців був вищим, ніж у містах УРСР. Так, він, безумовно, був вищим, ніж, скажімо, в Києві, Харкові, Одесі чи Луганську, але аж ніяк не міг при тому зрівнятися з такими на той час майже моноетнічними містами, як Полтава, Суми, Чернігів чи Черкаси.

Тому, щоб зрозуміти, чому саме ті українські міста на Північному Кавказі були приречені сталінським режимом на геноцид голодом, треба заглянути трохи в історію. І Краснодар (Єкатеринодар), і Ставрополь були засновані в другій половині XVIII сторіччя як військові фортеці. При цьому Єкатеринодар був заснований переселеними сюди чорноморськими козаками – прямим нащадками запорожців.

Задля економії державної казни Російська імперія формувала гарнізони тих фортець переважно з тих самих козаків, які поступово заселяли всі прилеглі до них території своїми станицями. Зрозуміло, що козацька старшина залишалася головним чином у Єкатеринодарі та Ставрополі, які поступово перетворилися на міста.

Із плином часу з тієї старшини вийшла не тільки військова еліта Кубанського та Терського війська, але й козацька інтелігенція, духівництво. Саме ці верстви й стали під час більшовицької українізації у 20-і роки минулого сторіччя могутнім осередком українського духу та освіти на Північному Кавказі.

Ось чому "перевиховувати" смертним голодом українців на росіян тільки в тамтешніх станицях голодоморний посланець Кремля – товариш Каганович – просто не міг, не "перевиховавши" при тому головні осередки українства – Краснодар і Ставрополь.

Для тих, хто сумнівається в цьому, наведу відповідну цитату світоча сучасної світової історіографії Нормана Дейвіса: "У 1932–1933 роках в Україні та козацьких землях сталінський режим запровадив штучно створений голодомор. Мета полягала в знищенні української нації, а разом з нею і "класового ворога". Світ бачив не один страшний голод. Проте голод, створений як геноцидний акт державної політики, слід уважати унікальним".

А враховуючи масштаби того геноциду та психологічні трансформації, які сталися з його жертвами, що пережили Голодомор, можна зрозуміти й унікальність нашого постгеноцидного буття в загальноєвропейському вимірі.

м. Луганськ

РЕЗОНАНС

У КИЄВІ ЗГАДУВАЛИ "МОВНИЙ МАЙДАН"

3 липня Київська міська організація Конгресу Українських Націоналістів разом із іншими учасниками громадського руху "УПА" біля Українського Дому провела акцію з нагоди першої річниці "Мовного майдану".

Активісти згадували перебіг протесту проти мовного закону Ківалова – Колесніченка: пікетування Верховної Ради, початок "Мовного майдану", відмову від подальшої участі в ньому лідерів Об'єднаної опозиції, сутички з міліцією, погроми наметів тощо.

Голова Секретаріату Головного Проводу Конгресу Володимир Манько під час акції сказав: "Незважаючи на те, що парламентська опозиція так і не домоглася скасування закону "Про мови", він все одно буде скасований тими, хто прийде їм на зміну, оскільки сам закон не відповідає нормам Конституції України та був прийнятий з порушеннями регламенту Верховної Ради".

Антиукраїнську сутність закону Ківалова-Колесніченка у своєму виступі розкрив народний депутат Верховної Ради України V та VI скликань Зиновій Шкутяк, який одним з перших розпочинав голодування під Українським Домом.

Виступали також Ігор Мазур, Сергій Вутке, Ольга Бігус, Микола Нестерчук.

Після виступів активісти писали крейдою вірші українських поетів про українську мову прямо на сходинах Українського Дому.

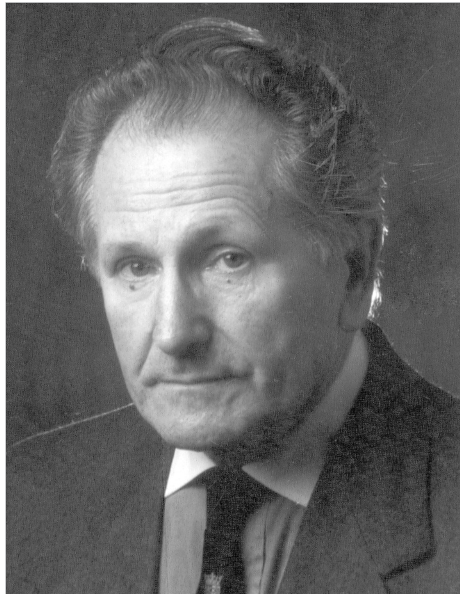

ВИДАТНІ УКРАЇНЦІ

ВІН НАЙДУЖЧЕ ЛЮБИВ УКРАЇНУ

"А я люблю Україну, бо серце я маю
А я люблю Україну, бо душу я маю".

Ті щирі, прості слова української пісні міг би сказати покійний Омелян Кушпета, бо в нього билося те полум'яне гаряче серце, яке горіло безмежною любов'ю до своєї знедоленої України. Душа його щира і чиста, морально християнська, прагнула омріяної волі для рідного народу. Змалку Омелян виховувався у патріотичній, національно свідомій сім'ї. Його дитяче серце вбирало в себе красу рідного краю, а страждання народу гартувало тверду волю, кріпило віру в краще майбутнє і кликало до боротьби.

Омелян КУШПЕТА

У 1938 році Омелян вступив у Бродівську гімназію, а 1940 р. – в Організацію Українських Націоналістів (ОУН).

Ранньою весною у 1941 році його заарештовує НКВД і саджає у Бродівську тюрму. Було тоді йому сімнадцять. Перед вибухом Другої світової війни дев'ять в'язнів, яких не встигли вивезти до Львова, готують втечу. Шістьох наздогнала більшовицька куля. Троє чудом вціліли, в тому числі Омелян. До приходу німців він переховувався, згодом переїжджає в Дрогобич до двоюрідного брата Миколи Кушпети, котрий працював директором Маслосоюзу. В Дрогобичі продовжує навчання в гімназії. Під час переміщення фронту удвох виїжджають за кордон. Спочатку в Австрію, відтак до США. Там зустрічаються з Проводом ОУН і розширюють зв'язок з іншими державами. Омелян переїжджає в Голландію і продовжує навчання у Тільбурському університеті.

В одному з готелів Мюнхена брат Микола знайомить його зі Степаном Бандерою, котрий дає Омелянові доручення налагодити зв'язок з українською діаспорою в Голландії. Маючи великі здібності, він блискуче закінчує студії, отримує ступінь науковця і стає доктором економічних наук.

У Мюнхені часто зустрічається з С.Бандерою (зрозуміло, дуже конспіративно), інколи ідуть в ліс по гриби і там розробляють стратегію подальшої організаційної роботи. В Голландії українська діаспора була малочисельна, тому вдалось йому швидко згуртувати її навколо себе. Емігранти-українці дуже полюбили його і назвали своїм другим Шевченком. У 1991 році, коли Україна стала незалежною державою, він, не гаючись, приїжджає на рідну землю. Тут зустрічається з науковою елітою, разом готують симпозіуми на економічну тематику. Звичайно, насамперед відвідує рідну оселю. Нажаль, не застає в живих своїх батьків. Батько Олександр, переживши більшовицькі ГУЛАГи, передчасно помер, незадовго відійшла у вічність і мати. Зустрічав його рідний брат Роман з родиною. Радості не було меж, бо ж збулася наша одвічна мрія. Вдруге ми з Омеляном зустрілись у Києві на Всесвітньому з'їзді політв'язнів. Згодом – на Установчому зборі КУНу. Там брат познайомив мене з Славою Стецько. Омелян був одружений з і голландкою Єлизаветою. Висовували двоє дітей: Євгенію-Марту і сина Олександра-Анатолія. Він був глибоко віруючою людиною і часто відвідував католицький храм. 12 липня 1997 року відзначав своє 70-річчя, перебуваючи в Голландії. На цю урочистість були запрошені Б.Тарасюк, тодішній український посол в країнах Бенілюксу, екс-міністр Збройних Сил України К.Морозов та І.Драч.

На той же час я також мала запрошення від Омеляна і повинна була розповісти журналістам про терор і знущання над політв'язнями в більшовицьких таборах. З племінницею Вірою ми спізнились на два дні і, на жаль, того поважного зібрання вже не застали. Приємно були вражені, коли побачили, що на балконі його апартаментів майорів наш синьо-жовтий державний прапор. А як же любо було бачити інтер'єр його вітальні. Все – в українському стилі. На стінах портрети С.Бандери, Є.Коновальця, Т.Шевченка. Прекрасні картини козацької доби. Воскова трійця з батьківської пасіки. Чудові писанки в гуцульському посуді. Пляшечка дніпровської води, колоски пшениці з січеславських ланів. Рушник з Полтавщини, вишитий синьо-золотистими хрестиками, ткані килими, керамічні вироби. Це все дарувала йому Україна, зокрема, кожна її область. На чільному місці висів образ Матері Божої. Він свято оберігав ці реліквії і дуже дорожив ними. Через кілька днів відбувся діалог з журналістом, де я розповідала про страшну каральну машину, яку більшовики використовували для фізичного знищення в'язнів. Зокрема розповіла про Кенгірське повстання. Ця розмова була надрукована в голландській газеті і мала великий резонанс. Омелян передав мені її зі своїм перекладом і писав, що люди, читаючи, плакали і дуже співчували нашому народові.

Під час перебування в гостях ми відвідали могилу Є.Коновальця. Приїхавши в Роттердам, Омелян повів мене на місце загибелі Є.Коновальця. Я побачила готель "Анланта" і вікна кімнати, де зупинився Коновалець. Ми мовчки стояли на місці його загибелі. Що я відчувала тоді – годі передати. Омелян докладно розповідав, як розгорталися події. Коновалець приїхав з двома невеликими валізами. Зайшов у свою кімнату, відразу дістав валізи, образ Матері Божої і поставив біля ліжка. Сам поспішив вниз у ресторан. Як тільки він сів за столик, прийшов "Валюх" (псевдо большевицького агента-вбивці) і подав невеличкий пакет. Перекинувшись кількома словами, швидко вийшов. За лічені хвилини вийшов і Коновалець, і тут, де ми стоїмо, від вибуху бомби загинув наш славний Полковник. Кожного року 23 травня збираються українці на могилі Є.Коновальця, і щоразу виступав там Омелян.

Тепер осиротіла українська діаспора Голландії. Перестало битися полум'яне серце великого сина України, котрий все своє життя присвятив служінню своєму народові хоч три чверті – 57р. – свого віку прожив на чужині. Жодних матеріальних статків він не нажив. Жодного транспортного засобу у нього не було. Ходив пішки або користувався громадським транспортом. Викладав у м.Тільбург в університеті. Часто їздив у Мюнхен, де читав лекції у Вільному Українському університеті. На моє запитання, чи оплачують дорогу, він, усміхнувшись, сказав: "Вся українська професура з цілого світу утримує за власні кошти цей університет. Всі вкладають свою лепту в ту святу справу". Так поступають лише справжні патріоти, подумалось мені. І це свята правда. І згадалося мені: коли Омелян гостював у нас в Сокалі, який він був скромний, невибагливий. Ми вперше відкрили свої таємниці, коли і як вступили в ОУН, ким і як працювали, які терени були закріплені за нами, які були перші наші завдання. Які ми були ще тоді юні, відважні, завзяті! Так приємно було про це згадувати. Ми так раділи, що праця наша не була марною, що є у нас незалежна Держава.

Минали роки. Ми часто листувалися. Часом Омелян телефонував. Говорили довго, якщо були важні якісь справи. Дуже просив мене, щоб я написала свої спомини. Я все відкладала цю справу. Аж тепер, після його смерті, на старості літ вирішила написати все, що пережила, що пам'ятаю з дитячих років. Вважаю це своїм обов'язком, бо про ті давні роки, особливо тридцяті минулого століття, які дуже вплинули на здобуття нашої незалежної держави, мало хто пам'ятає.

Раптом страшна несподівана вістка. Відійшов у вічність Омелян. Це сталося в липні 2005 року. Останнє прохання було поховати його в рідному селі Гаях Старобрідських, там, де народився. Тіло його для прощанні було в церкві св.Юра у Львові, відтак перевезли в рідну оселю. Омелян був людиною з великої літери, тому похорон був велелюдним. Всі національно свідомі сили провели його в останню дорогу. Приїхали його побратими з Києва, Бродів, Сокаля. На могилі свого батька донька Євгенія сказана: "Ми повертаємо дорогого тата Україні, яку він дуже любив. Надіємось, що вона пам'ятатиме про нього. Коли він вмирав, ми підняли його голову. Небо було синє-синє і душа його вже линула на Україну, а відтак – у вічність". Коли опускали його прах у могилу, хор УПА "Повстанець" і ансамбль "Берегиня" Союзу українок з Сокаля заспівати пісню "Чуєш, брате мій" і Гімн українських націоналістів "Зродились ми великої години". Було багато прощальних промов його друзів. Уже сонце сідало за обрій, як ми навіки прощались з Омеляном.

Дуже сумуємо. Ще так багато міг би зробити на благо свого народу, та Господь покликав його до себе.

Марія ПЕТРОЩУК-КУШПЕТА,
політв'язень, учасник Кенгірського повстання, член Всеукраїнської координаційної ради Союзу українок

В останню дорогу…

НЕ БУДЬ БАЙДУЖИМ!

ВІДНОВИМО ПАМ'ЯТНИК ГЕРОЯМ УПА

Всенародний збір коштів на відновлення єдиного на Сході України Пам'ятного знаку загиблим воїнам УПА в Харкові

Звертаємося до всіх небайдужих громадян України, громадських, культурних, наукових і політичних діячів, депутатів всіх рівнів, підприємців із закликом допомогти відновити в Харкові Пам'ятний знак загиблим воїнам Української Повстанської Армії.

Встановлений 14 жовтня 1992 року до 50-річчя УПА з ініціативи громадськості й за рішенням виконавчого комітету Харківської міської ради (№ 371 від 30.09.1992 р.) у Молодіжному парку м. Харкова Пам'ятний знак загиблим воїнам Української Повстанської Армії став невід'ємною частиною культурно-духовного життя краю й для значної частини харків'ян набув меморіального статусу, який було закріплено офіційним внесенням до "Державного реєстру нерухомих пам'яток України" (охоронний номер № 26-52/2-Хк, наказ Мінкультури від 24.09.2008 № 1001/0/16-08).

У ніч із 25 на 26 квітня 2013 року Пам'ятний знак загиблим воїнам Української Повстанської Армії було зухвало демонтовано й викрадено невідомою злочинною групою. Мета цього ганебного акту вандалізму є очевидною – образити і принизити громадянські й національні почуття харків'ян, які шанують полеглих борців за волю України, скоїти резонансний привід до розпалювання на Харківщині міжнаціональної ворожнечі, провокацію проти цілісності та державного суверенітету України.

Зважаючи на відверту байдужість карних органів, які наразі лише імітують пошуки злочинців й викраденої пам'ятки, а також цинічні заяви нинішнього керівництва Харкова й області щодо цілковитого виправдання дій вандалів, справа відновлення Пам'ятного знаку загиблим воїнам Української Повстанської Армії в Харкові залежить винятково від громадянської позиції харків'ян, жителів України, всіх, кому небайдуже майбуття України.

Враховуючи величезну потугу громади краю, її глибинну спроможність протистояти зазіханням на свої конституційні права, відкритим зібранням харків'ян 27 квітня 2013 року було утворено Громадський комітет із відновлення Пам'ятного знаку загиблим воїнам УПА в Харкові. Комітет розробив детальний інженерний план реконструкції пам'ятки та упорядкування навколишньої меморіальної території. Було розпочато активний збір коштів на відновлення в Харкові Пам'ятного знаку загиблим воїнам Української Повстанської Армії у його первісній формі, за проектом відомого харківського художника Валерія Бондаря.

Для спорудження нового Пам'ятного знаку загиблим воїнам Української Повстанської Армії в Харкові (закупівля гранітної брили, її доставка до Харкова, технічна і художня обробка, підготова фундаменту, кріплень, виготовлення меморіальної дошки, монтаж пам'ятки, встановлення металевого огородження) загалом потрібна сума в 32 тис. грн.

Громадський Комітет із відновлення Пам'ятного знаку загиблим воїнам Української Повстанської Армії в Харкові закликає всіх людей доброї волі стати на захист свого історичного середовища й підтримати ініціативу реконструкції пам'ятки – символу відродження Української державності на Харківщині.

Кошти можна переразовувати на реквізити:

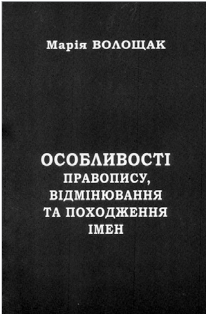
р/р №26001393071 в ПАТ "Райффайзен Банк Аваль", МФО 380805; Фонд ім. Г. Хоткевича; код ЄДРПОУ 23147740. На відновлення Пам'ятного знаку загиблим воїнам УПА в Харкові.

Громадський комітет із відновлення Пам'ятного знаку загиблим воїнам Української Повстанської Армії в Харкові.

Наша адреса: Харків, вул. Артема, 4, к. 19. Тел.: +38(057) 751-17-68; e-mail: cym-ua@ukr.net

НОВІ ВИДАННЯ

ПРО ІМЕНА ТА ЇХ ПРАВОПИС

Нова книжка відомого літературного редактора Марії Волощак "Особливості правопису, відмінювання та походження імен" – подія для кожного, хто вболіває за культуру української мови, і справжній подарунок для тих, чия праця пов'язана з практикуючим мовознавством. Приміром, вона безцінний посібник для державних службовців установ, де записують акти цивільного стану, – реєструють новонароджених, видають паспорти і мають це здійснювати відповідно до правил української мови та правопису.

Не секрет, що з останнім у нас проблеми. Як написав у передмові до книжки М.Волощак доктор філологічних наук, професор Олександр Пономарів: "У нас тепер замість пристосованих до фонетико-морфологічних законів української мови християнських імен Ганна, Олена, Християна, Марина, Катерина, Артем, Євген, Данило, Кирило, Пилип дітей називають Анна, Альоша, Крістіна, Маріна, Артьом, Євгєній, Даніїл, Кіріл, Філіп. Одну дівчинку навіть записали Єкатєріна, а другу – Лєна". Одне слово, захочуть батьки назвати дитину Нарцисом чи Єгітірсою – і нема на те ради: мають право, дарма що прирікають свої чада на глузування одноліток і дискомфорт у зрілому віці. А дивним (диким?) чином трансформовані українські прізвища Ліпник у Лєпнік, Сірик – у Сєрік, Вітряна – у Вєтрєнная викликають острах: хто зна, як нащадки тлумачитимуть походження останнього серед названих прізвищ. Книжка Марії Волощак застерігає від таких казусів.

Авторка ґрунтовно аналізує, як формувалися імена впродовж тисячоліть – до і після прийняття християнства, розповідає правила їх відмінювання, в тому числі, імен і по батькові, а також – про правопис присвійних, утворених від імен, прикметників. Як практичний посібник, книжка знадобиться студентам, учителям, журналістам, державним службовцям, політологам, працівникам культури, духовної сфери, рекламодавцям, а також усім, хто цілеспрямовано підвищує свій інтелект.

Чи знаєте ви, приміром, звідки походить жіноче імя Калина? Звичайно, скажете ви, воно пов'язане з назвою кущової рослини, оспіваної червоної калини, в яку залюблені всі українці. "Справді, – пише Марія Волощак, – в українських народних піснях калина стала поетичним символом дівочої вроди, цнотливості й чарівності, а разом з тим – і уособленням важкої жіночої долі. Дуже часто до образу калини-дівчини звертався Тарас Шевченко. Калинові грона з житнім колоссям та зеленим барвінком стали одним із рослинних національних символів українців, неодмінним компонентом-прикрасою під час веселих і сумних обрядів, окрасою урочистого й святкового столу, приємним і корисним продуктом харчування. Тож і не дивно, що з назвою цієї чудової рослини асоціюється жіноче ім'я Калина (Калинонька, Калиночка, Калинця). Проте справжнє походження цього імені зовсім інше. Виявляється, що це скорочений варіант (без сумніву, під впливом загального слова калина) офіційного імені Калінікія, яке прийшло до нас разом з християнством із грецької мови. Це ім'я утворилося з основ прикметника "гарний, красивий" та іменника "перемога", тобто "та, що здобуває (святкує) славну перемогу". На жаль, у наш час ім'я Калина трапляється рідко, переважно лише в Карпатах."

Книжка "Особливості правопису, відмінювання та походження імен" – прекрасна, так і хочеться сказати: справжнє джерело знань. Що закономірно, зважаючи на високий професіоналізм її автора. До речі, Марія Волощак підготувала і видала низку посібників – "Неправильно – правильно. Довідник з українського слововживання", "Збірник мовностилістичних порад лінгвістів, літературознавців, публіцистів", "Складні випадки правопису та відмінювання прізвищ і географічних назв". Вона – співавторка книжки "Актуальне інтерв'ю з мовознавцем: 140 запитань і відповідей".

"Особливості правопису…" пані Марія присвятила світлій пам'яті своїх батьків. Книжка побачила світ завдяки підтримці депутатів фракції "Свобода" у Верховній Раді України.

Марія БАЗЕЛЮК

Правопис присвійних прикметників, утворених від імен

Присвійні прикметники, що утворюються від власних імен і означають належність чогось тій чи іншій особі, пишуться з великої літери: Тарасів щоденник, Оленина ручка.

До речі, прислівники, утворені від власних назв цього типу, пишуться з малої літери: по-петровому, по-надіїному. У словникові-довідникові "Власні імена людей" наголошується, що відмінені присвійні прикметники творяться за допомогою суфіксів -ів (їв), -ин (їн) та фонетичних варіантів -ов, -ев (-єв): Адріан: Адріанів олівець, Адріанова сестра; Павло: Павлів …, Павлова…; Лесь: Лесів …, Лесева …; Валерій: Валеріїв …, Валерієва …; Хома: Хомин …, Хомина …; Уляна: Улянин …, Улянина …; Марія: Маріїн …, Маріїна …

У присвійних прикметниках звуки о, е (у відкритих складах) чергуються з і (в закритих складах): Василева думка, Василів виступ, Захарова сестра, Захарів щоденник, Грицева помилка, Гриців олівець, Климова донька, Климів син, Леонідова пропозиція, Леонідів зошит, Остапова дружина, Остапів проект, Романова ферма, Романів будинок.

Присвійні прикметники, що утворюються від чоловічих імен з основою на м'який приголосний, шиплячий, -й і деякі на р, незалежно від місця наголосу, мають у жіночому та середньому родах суфікс -ев (а, є) або -єв (а, є): Костева (Дорошева, Андрієва, Ігорева) подруга, Костеве (Дорошеве, Андрієве, Ігореве) запитання. У присвійних прикметниках, утворених від імен, що закінчуються на -а, -я, пишеться суфікс -ин (а не -ін), а після голосного або апострофа -їн: Вірин (від Віра), Мартин (від Марта), Миколин (від Микола), Савин (від Сава), Хомин (від Хома), Євдокіїн (від Євдокія), Маріїн (від Марія), Надіїн (від Надія), Раїн (від Рая), Яремин (від Ярема).

Приголосні г, к (шк), х перед суфіксом -ин змінюються на ж, ч (щ), ш: Інга – Інжин, Вероніка – Веронічин, Мелашка – Мелащин, Домаха – Домашин.

М'який знак у прикметнику зберігається перед ж, ч (щ), ш, якщо він є в імені, від якого походить присвійний прикметник: Ольга – Ольжин, Галька – Гальчин, але Наталка – Наталчин.

До речі, приголосний с у присвійних прикметниках із групами -ск-, -ськ– зберігається, а к переходить у ч: Параска – Парасчин, Ониська – Онисьчин.

З книги Марії Волощак "Особливості правопису, відмінювання та походження імен"

ГЕРОЯМ – СЛАВА!

ВШАНУВАЛИ ЙОСИПА ПОЗИЧАНЮКА

У день Різдва Івана Предтечі в селі Юшківці на Ходорівщині місцеві мешканці урочисто відзначили 100-річчя з дня народження надзвичайно цікавої особистості, одного з чільних діячів ОУН і УПА, уродженця Вінничини Йосипа Позичанюка. В селі живе чоловік, який пам'ятає той бій із зграєю НКВДистів, коли обірвався життєвий шлях українця Йосипа Позичанюка.

Урочистості проходили в меморіальному музеї Слави Стецько, яка в Юшківцях вчителювала в 1939–1941 роках. Саме в будинку школи і розмістився музей Слави Стецько. Ініціатором вшанування Йосипа Позичанюка був директор і засновник музею Володимир Лагоцький. Вагому участь у події взяв народний депутат Олег Канівець, який давно і щиро підтримує збереження національної пам'яті і не нехтує жодною нагодою зустрітися із селянами на території свого Стрийсько-Жидачівського виборчого округу.

Була відслужена панахида за Йосипом Позичанюком і його бойовими товаришами, покладені квіти до могили і пам'ятника загиблим героям *(див. світлину)*. Біля музею відбувся концерт, в якому взяли участь хор села Юшківці "Юшківчанка", хор із сусіднього села Дев'ятники, юнацький ансамбль "Соловейки" із селища Гніздичів на Жидачівщині.

Андрій МИКУШ

НАША МОВА КАЛИНОВА…

ЯК МИ ГОВОРИМО І ПИШЕМО

Неправильно	**Правильно**
Пече жжога…	Пече печія, згага…
Здоровпункт…	Пункт охорони здоров'я…
Інваліди по зору і сліпо-глухі…	Інваліди з вадами зору та слуху…
У поті лиця…	У поті чола…
Від чистого серця…	Від щирого серця…
Шарикова ручка…	Кулькова ручка…
Швейна голка…	Швацька голка…
Яра помста…	Люта помста…
Йому везло постійно…	Йому щастило всякчас…
Не можу висловити словами…	Не знайду слів (не доберу слів; немає слів)…
Відімкнути світло…	Вимкнути світло…
Кожен має займатися своєю справою…	Кожен має робити свою справу…
Хвороба була запущена…	Хвороба була задавнена…
Миючі засоби…	Мийні засоби…
Необосновано…	Необґрунтовано…
Паралельно писаному…	Паралельно з писаним…
По простоті душевним…	Із сердечної простоти…
Про смаки не сперечаються…	У кожного свій смак…
Сміху ради…	Задля сміху (щоб посміятися)…
У більшості випадків…	Здебільшого…

Підготувала Марія ВОЛОЩАК

Практичні посібники Марії Волощак **"Особливості правопису, відмінювання та походження імен"**, **"Неправильно – правильно. Довідник з українського слововживання"**, **"Збірник мовностилістичних порад лінгвістів, літературознавців, публіцистів"**, **"Складні випадки правопису та відмінювання прізвищ і географічних назв"** можна замовити тел. (044)353-19-77, моб. (050)385-91-86, (068)789-59-12, e-mail: voloschak@yandex.ru

Наступне число "Нації і держави" вийде 25 липня 2013 року.

Видавець Конгрес Українських Націоналістів

Засновник та шеф-редактор Степан Брацюнь

Редакційна колегія Іван Белебеха, Іван Головацький, Ярослав Радевич-Винницький.

Адреса редакції: 01001, вул. Хрещатик, 21, пом. 111, м.Київ; тел./факс (044) 279-78-08 e-mail: nacija@ukr.net

Адреса видавця: 01004, вул. Антоновича, 36, м. Київ, тел./факс 235-37-61

Реєстраційне свідоцтво: Серія КВ № 7970, видане Державним комітетом інформаційної політики, телебачення та радіомовлення України 08.10.2003 р.
Передплатний індекс: 09715
Банківські реквізити: СПД Брацюнь Степан, р/р №26008013932801 у філії "Центральне регіональне управління ВАТ "Банк "Фінанси і кредит", ТОВ м. Київ, МФО 300937, ЄДРПОУ 2305606776

Газету набрано і зверстано у комп'ютерно-видавничому центрі Конгресу Українських Націоналістів.

Газету видруковано у ТОВ "Поліграфічна компанія "Інтерекспресдрук"
Замовлення №
Наклад 14 000 прим.
Ціна договірна

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9